

การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
แห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
แห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

THE STUDY OF PERFORMANCE OF NATIONAL STANDARD FOR EARLY
CHILDHOOD OF CHILD DEVELOPMENT CENTER AFFILIATED LOCAL
ADMINISTRATION OF FANG DISTRICT CHIANG MAI PROVINCE

KODCHAKORN SAENTHAJO

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Education Degree
in Educational Administration

May 2022

Copyright 2022 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

แห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

ของ กชกร แสนหาใจ

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ดร. ณัฐวุฒิ สักโสม)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. น้ำฝน กันมา)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง:	การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย แห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	กชกร แลนทาใจ, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัย พะเยา, 2565
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ดร. อนุรักษ์ สัพโส
คำสำคัญ:	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่จำแนกตามประเภทการทำงานในตำแหน่งและระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 108 คน โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่างมาจากตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นแล้วนำมากำหนดสัดส่วนตามขนาดของกลุ่มประชากรในแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สอบถามสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.90 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance: ANOVA) เมื่อพบความแตกต่าง ใช้วิธีทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝางจังหวัดเชียงใหม่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่จำแนกตามประเภทการทำงานในตำแหน่ง และระดับการศึกษา พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

Title: THE STUDY OF PERFORMANCE OF NATIONAL STANDARD FOR EARLY CHILDHOOD OF CHILD DEVELOPMENT CENTER AFFILIATED LOCAL ADMINISTRATION OF FANG DISTRICT CHIANG MAI PROVINCE

Author: Kodchakorn Saenthajo, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2022

Advisor: Dr. Natthawut Sabphaso

Keywords: Local Administrative Organization, Nation Standard For Early Childhood Care, Development And Education Thailand

ABSTRACT

This research aims 1) to study the operating conditions in accordance with the National Early Childhood Development Center standards of the Child Development Center under the Local Government. To compare the implementation of the National Early Childhood Development Institute standard of the Child Development Center under the local government. Fang District, Chiang Mai province is classified by work experience in the position and level of education. The samples used in the study were 108 people whose sample sizes came from the prefabricated tables of Crejsi and Morgan. Stratify sampling is then proportionalized according to the size of the demographics in each local government. The research instruments are questionnaires divided into 2 part. Part 1 Inquire about the general condition of respondents Part 2 Inquire into the operating conditions according to the National Early Childhood Development Institute of local government in Fang District, Chiang Mai Province. The conformity index is between 0.67–1.00, and the sentiment value of the entire questionnaire is 0.90. Use the Scheffe method of testing the differences according to the Scheffe method. The results showed that 1) respondents' opinions on operating conditions in accordance with the National Early Childhood Development Center's National Early Childhood Development Center standard under local government. Fang District, Chiang Mai province, pictured, is included in a very high level 2) Results comparing operating conditions in accordance with the National Early Childhood Development Center standards of the Child Development Center under the local government. Fang District, Chiang Mai, classified by professional experience in the position and education level, showed a statistically significant difference of .05 in both overall and in all areas, in line with the set assumptions.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ได้สำเร็จจุลวงลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ดร.ณัฐวุฒิ สัพโส อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา ซึ่งจุดที่พัฒนาตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้ความเอาใจใส่ และเชื่อมั่นในตัวผู้วิจัยจนงานวิจัยฉบับนี้สมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา นางสาว สักการะ หนันชัยศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 และนายนายประสพชัยศิริ จาริเพ็ญ ผู้อำนวยการกองการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สาว ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ รวมถึงขอขอบพระคุณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง ในเขตพื้นที่ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบข้อมูลแบบสอบถามที่เอื้อต่อการศึกษา จนสำเร็จจุลวงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณนางสาวสุทธาทิพย์ บุญมี ผู้อำนวยการกองการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลโป่งน้ำร้อน และผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโป่งน้ำร้อนที่ส่งเสริม สนับสนุนและอนุญาตให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสศึกษาในระดับมหาบัณฑิตเพื่อเพิ่มพูนความรู้และพัฒนาทักษะในการปฏิบัติงาน

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยชิ้นนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจไม่มากก็น้อยสำหรับข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้น ผู้วิจัยขออภัยไว้เพียงผู้เดียวและยินดีที่จะรับฟังคำแนะนำจากทุกท่านที่ได้เข้ามาศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานต่อไป

กชกร แสนทาใจ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉุ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
สมมุติฐานการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
การจัดการศึกษาปฐมวัย	10
ขอบเขต/หน้าที่ภาระงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการจัดการศึกษา.....	16
มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ	24
ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา.....	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
กรอบแนวคิดการวิจัย	48
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	49

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	49
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล	53
การวิเคราะห์ข้อมูล	53
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	54
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	56
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงาน ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย แห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัด เชียงใหม่.....	58
ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนา เด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ ฝาง จังหวัดเชียงใหม่จำแนกตาม ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งและระดับการศึกษา	70
บทที่ 5 บทสรุป.....	77
สรุปผลการวิจัย	77
อภิปรายผลการวิจัย	82
ข้อเสนอแนะ.....	85
บรรณานุกรม	88
ภาคผนวก.....	91
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	92
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	93
ภาคผนวก ค ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม.....	106
ประวัติผู้วิจัย	116

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 แสดงบริหารบุคลากรจัดอัตราส่วนของครู	26
ตาราง 2 แสดงประชากรที่ใช้ในการวิจัย	49
ตาราง 3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่	50
ตาราง 4 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	56
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการดำเนินงาน/การปฏิบัติและลำดับที่ของสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวม	58
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	59
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย	63
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย	68
ตาราง 9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง	70
ตาราง 10 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง	72

ตาราง 11 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถาน
พัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง
จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามระดับการศึกษา 73

ตาราง 12 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐาน
สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามระดับการศึกษา..... 75

ตาราง 13 แสดงผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ ตามความคิดเห็นของ
ผู้เชี่ยวชาญ..... 106

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 แสดงมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ.....	47
ภาพ 2 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	48

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปฐมวัยเป็นวัยเริ่มต้นของชีวิตและพัฒนาการในทุกด้าน เป็นช่วงวัยที่พัฒนาการทางด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุดและเป็นฐานรากที่สำคัญสำหรับพัฒนาการในช่วงวัยต่อ ๆ ไป เด็กในวัยนี้จึงเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของประเทศ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมตามช่วงวัยจะสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพและจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไปในอนาคต ดังคำกล่าวของ ศ.ดร.เจมส์ เจ. เอคแมน นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบล ปี พ.ศ. 2542 ที่ว่า “การลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นการลงทุนที่คุ้มค่าให้ผลตอบแทนแก่สังคมที่ดีที่สุดในระยะยาว” ดังนั้น การพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงเป็นรากฐานที่มีผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของคนตลอดชีวิตและเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุดดังกล่าวคือ เด็ก เยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพดีมีความสามารถเรียนรู้ ทำงานได้เก่ง และเป็นพลเมืองดีที่จะนำสู่ความสำเร็จในสังคมที่ท้าทายในศตวรรษที่ 21 ต้องได้รับโอกาสการพัฒนาอย่างรอบด้านในช่วงปฐมวัย แต่คุณภาพของเด็กปฐมวัยยังเป็นจุดอ่อนที่เข้าชั้นวิกฤตของประเทศไทย ที่จำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน รัฐและทุกภาคส่วน พ่อแม่ผู้ปกครอง ครอบครัวยุวมชน สังคม บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข/ผู้ดูแลเด็ก โรงเรียน องค์กรท้องถิ่นทุกระดับ บุคลากรพัฒนาสังคมทั้งภาครัฐ เอกชนภาคศาสนาและภาคธุรกิจ จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในความสำคัญของช่วงปฐมวัย ตระหนักในพันธกิจและลงมือช่วยกันทำให้เด็กปฐมวัยมีโอกาสพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในภาวะแวดล้อมที่ปลอดภัยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยไว้หลายมาตรา คือมาตรา 54 วรรคสอง กำหนดว่า “...รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย” มาตรา 258 ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศให้เกิดผล จ. ด้านการศึกษา (1) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา ตามมาตรา 54 วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545) และฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2553) มาตรา 18 (1) กำหนดให้การจัดการศึกษาปฐมวัย

จัดในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อน
 เกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความ
 ต้องการพิเศษหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมาตรา 13 (1) ให้บิดา
 มารดา หรือผู้ปกครอง มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ในการสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้
 ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล
 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ในยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วง
 วัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เป้าหมายข้อ 3.3 สถานศึกษาทุกระดับการศึกษา
 สามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานมีตัวชี้วัดที่
 สำคัญ เช่น ศูนย์เด็กเล็ก/สถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้
 คุณภาพและมาตรฐานเพิ่มขึ้น สถานศึกษา/สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับ
 หลักสูตรปฐมวัย และสมรรถนะของเด็กที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานคุณภาพเด็กปฐมวัยของ
 อาเซียนเพิ่มขึ้น สถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรที่มุ่ง
 พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้นโดยแนวทางการ
 พัฒนาส่งเสริมให้เด็กเล็ก (0-2 ปี) ได้รับการดูแลและพัฒนาที่สมวัยรอบด้านอย่างมีคุณภาพ
 และต่อเนื่อง มีการปรับระบบการบริหารจัดการการดูแลและพัฒนาเด็กเล็ก (0-2 ปี)
 และการศึกษาปฐมวัย (3-5 ปี) ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน รวมทั้งพัฒนาหลักสูตรและคู่มือ
 การเตรียมความพร้อมพ่อแม่ และการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กเล็กให้มีพัฒนาการตามวัย
 และพัฒนาหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย สมรรถนะเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับมาตรฐาน
 อาเซียนและระดับสากล เพื่อการพัฒนาคุณภาพและพัฒนาการรอบด้านสมวัยของเด็กปฐมวัย
 (มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พุทธศักราช 2562)

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เป็นมาตรฐานกลางของประเทศใช้แทน
 มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ (ซึ่งเป็นมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2554)
 เพื่อให้ทุกหน่วยงานและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งภาครัฐและเอกชนทั่วประเทศ ใช้เป็น
 แนวทางในการประเมินผลการดำเนินงานและยกระดับคุณภาพ รวมถึงใช้เป็นเครื่องมือประกัน
 คุณภาพภายใน เพื่อรองรับการตรวจประเมินจากต้นสังกัด และภายนอกจากสำนักงานรับรอง
 มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมี
 หน่วยงานหลายแห่ง ทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชนจัดบริการดูแลพัฒนา
 และจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยหลากหลายรูปแบบ โดยแต่ละหน่วยงานมีมาตรฐานและเกณฑ์
 การประเมินแตกต่างกันตามภารกิจของหน่วยงาน แม้จะมีการจัดทำมาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก
 แห่งชาติ พ.ศ. 2554 แต่ในทางปฏิบัติมีมาตรฐานหลากหลายจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เน้นการ

ประเมินตามภารกิจของหน่วยงาน และข้อจำกัดของการใช้มาตรฐานเดิม ที่ครอบคลุมเฉพาะเด็กอายุ 2-5 ปี เท่านั้น ไม่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษาสถาน พัฒนาเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่ยังต้องใช้หลายมาตรฐานทำให้ผู้ปฏิบัติสับสนและต้องทำงานซ้ำซ้อน และยังไม่ได้นำผลการประเมินไปพัฒนาเท่าที่ควร รัฐบาลจึงได้ตระหนักถึงการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานกลางให้มีความสอดคล้องและครอบคลุมสถานศึกษาในระดับปฐมวัยทุกสังกัดโดยในการจัดทำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมดำเนินการ ได้แก่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาระยะยาวและความมั่นคงของมนุษย์ กรุงเทพมหานคร สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) นอกจากนี้ผลการวิจัยของกระทรวงการพัฒนาระยะยาวและความมั่นคงของมนุษย์ และมาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น มาตรฐานคุณภาพของอาชีวศึกษา มาตรฐานความปลอดภัย คู่มือเฝ้าระวังคัดกรองและส่งเสริมพัฒนาการ DSPM เป็นต้น นำมาใช้ประกอบในการจัดทำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติด้วยและเมื่อมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติได้รับการรับรองจากมติคณะรัฐมนตรีแล้ว กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงได้มีหนังสือแจ้งที่ มท 0816.4/ว 806 ลงวันที่ 1 มีนาคม 2562 เรื่อง มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ โดยให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศได้ดำเนินการนำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติไปใช้ในการดำเนินงาน รวมทั้งใช้เป็นมาตรฐานในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แทนมาตรฐานการศึกษา (ขั้นพัฒนา) ตั้งแต่ปีการศึกษา พ.ศ. 2562 เป็นต้นไป

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานสำคัญที่มีบทบาทในกำกับดูแลสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในสังกัดของตนเองซึ่งมีจำนวนมากครอบคลุมทั่วประเทศ โดยต้นสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้สั่งการให้ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศนำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติไปใช้ในการดำเนินงาน รวมทั้งใช้เป็นมาตรฐานในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แทนมาตรฐานการศึกษา (ขั้นพัฒนา) ตั้งแต่ปีการศึกษา พ.ศ. 2562 เป็นต้นไป (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553) โดยพื้นที่ที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาได้แก่พื้นที่อำเภอฝางซึ่งเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาตอห่มปกสลับกับที่ราบลุ่มแม่น้ำฝาง ประชากรมีทั้งชาวไทยพื้นราบและชาวไทยภูเขา มีประชากรมากที่สุดเป็นอันดับสามของจังหวัดเชียงใหม่ รองจากอำเภอเมืองเชียงใหม่และอำเภอสันทราย มีทั้งประชากรจริงและประชากรแฝงจากประเทศใกล้เคียงโดยมีพื้นที่ติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

สามารถเดินทางไปจังหวัดเชียงรายได้อย่างสะดวกหลายช่องทาง ทำให้อำเภอฝางจะได้รับ ความเจริญจากจังหวัดเชียงรายจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนจีนตอนใต้-อินโดจีนใน อนาคตทั้งนี้ผู้ปกครองของเด็กนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์และผู้มี ฐานะยากจน โดยกลุ่มผู้ปกครองมีความหลากหลายทางเชื้อชาติ มีทั้งชาวไทยพื้นเมือง ชาวไทย ใหญ่ ชาวเมียนมา ชาวไทยเชื้อสายจีน(จีนฮ่อหรือจีนยูนนาน) ชาวปะหล่องชาวปะกาเกอญอ (กระทรวงมหาดไทย, 2565) บริบทโดยรอบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่จึงอยู่ในชนบท บางแห่งอยู่บนพื้นที่สูง ทั้งนี้กลุ่มครู ผู้ดูแลเด็ก และพนักงานจ้าง ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอฝาง มีการรวมกลุ่มจัดตั้งสมาคม ครูผู้ดูแลเด็ก อำเภอฝางเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน มีการจัดประชุมเป็นประจำทุกเดือนเวียนไปตาม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง หากมีการจัดอบรมพัฒนาทักษะความรู้มักจะมีการบูร ณาการและประสานงานระหว่างแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าอบรมร่วมกัน จากเหตุผลดังกล่าวจะเห็นว่าสมาคมครู ผู้ดูแลเด็กอำเภอฝาง มีความเข้มแข็งและเป็นอันหนึ่ง อันเดียว และมีความน่าสนใจที่จะทำการศึกษาสภาพการดำเนินงาน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถาน พัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ ฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีบริบทอันท้าทายต่อการบริหารและดำเนินงานโดยบุคลากรทาง การศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอันประกอบไปด้วย ครู ผู้ดูแลเด็ก พนักงานจ้าง นักวิชาการศึกษา หัวหน้าฝ่าย ผู้อำนวยการกองการศึกษา และผู้ปฏิบัติหน้าที่หรือรักษาการณ์ใน ด้านการศึกษา ซึ่งมีระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกันจึงทำให้สภาพ การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่าง กัน ประกอบกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติดังกล่าวเป็นมาตรฐานที่เพิ่งมีการ ประกาศใช้มาในปีการศึกษา 2562 จึงทำให้ในปัจจุบันมีพบว่างานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพ การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติมีจำนวนน้อยมาก ผู้วิจัยเห็นว่ การศึกษาในครั้งนี้ถือเป็นต้นแบบให้แก่ผู้ที่มีความสนใจในการบริหารงานหรือการดำเนินงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้นำผลการศึกษาของไปใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์จัดทำ แผนพัฒนาการศึกษาหรือ นำไปใช้ในการพัฒนาและส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้คุณภาพ ตามมาตรฐานรองรับการประเมินทั้งภายในและภายนอกรวมทั้งนำไปศึกษาและประยุกต์ใช้ใน พื้นที่ภาคเหนือตอนบนหรือพื้นที่ซึ่งมีสภาพบริบทใกล้เคียงกับงานวิจัยนี้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง
3. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามระดับการศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่รวม จำนวน 142 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ซึ่งได้มาโดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, p. 608) ที่กำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 108 คน โดยเลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) แบ่งตามจำนวนบุคลากรในแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 ตัวแปรต้น คือ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งของบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

2.2 ตัวแปรตาม คือการดำเนินงานตามมาตรฐานมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ในจำนวน 3 ด้าน ต่อไปนี้

2.2.1 มาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.2.2 มาตรฐานด้านที่ 2 ครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.2.3 มาตรฐานด้านที่ 3 คุณภาพของเด็กปฐมวัย

สมมุติฐานการวิจัย

ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งและระดับการศึกษาของบุคลากรทางการศึกษามีผลต่อสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

นิยามศัพท์เฉพาะ

บุคลากรทางการศึกษา หมายถึง ข้าราชการครู ผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ครูพี่เลี้ยง พนักงานจ้างทั่วไปที่ปฏิบัติหน้าที่ดูแลเด็ก นักวิชาการการศึกษา ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา หัวหน้าฝ่าย ผู้อำนวยการกองการศึกษา ผู้ปฏิบัติหน้าที่หรือรักษาการในด้านการศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์โรงเรียนอนุบาลหรือสถานศึกษาในระดับปฐมวัยในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ หมายถึง มาตรฐานกลางของประเทศซึ่งมติคณะรัฐมนตรีเห็นชอบและประกาศใช้แทนมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติในปี พ.ศ. 2562 โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้สั่งการให้สถานศึกษาในระดับปฐมวัยในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2562 เป็นต้นไป ทั้งนี้มาตรฐานดังกล่าวเป็นแนวทางในการประเมินผลการดำเนินงานและยกระดับคุณภาพ รวมถึงใช้เป็นเครื่องมือประกันคุณภาพภายใน เพื่อรองรับการตรวจประเมินจากต้นสังกัด และภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) โดยรวมมีจำนวน 3 มาตรฐาน 19 ตัวบ่งชี้ 75 ตัวบ่งชี้ย่อย

มาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง การบริหารงานด้านการจัดการหลักสูตรสถานศึกษาโดยมีหลักสูตรสถานศึกษาที่เป็นปัจจุบันและนำไปใช้ในการเรียนการสอน/การจัดประสบการณ์/กิจกรรมต่าง ๆ ตลอดปีการศึกษาการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศโดยมีการจัดเก็บและบันทึกข้อมูลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่าง

เป็นระบบ เป็นปัจจุบัน ครอบคลุมทั้งด้านข้อมูลทั่วไปของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ข้อมูลครูและข้อมูลนักเรียนในแต่ละปีการศึกษา การบริหารจัดการบุคลากร โดยมีบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณวุฒิ/คุณสมบัติตรงตามหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน รวมทั้งมีจำนวนอัตราส่วนเหมาะสมพียงกับจำนวนเด็กในแต่ละกลุ่มอายุการบริหารจัดการอาคารสถานที่ โดยมีโครงสร้างตัวอาคารมั่นคง ตั้งอยู่ในบริเวณและสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย มีการจัดการดูแลความปลอดภัยของพื้นที่ภายในอาคารและภายนอกอาคาร วัสดุภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องใช้ของเด็กมีความปลอดภัยเหมาะสมและพียงกับการใช้งาน รวมทั้งมีมาตรการป้องกันและซักซ้อมรับมืออุบัติเหตุเหตุฉุกเฉิน สถานการณ์ภัยพิบัติต่าง ๆ การจัดการส่งเสริมสุขภาพ อนามัย โดยมีการบันทึกผล/เฝ้าระวังการเจริญเติบโตของเด็กดูแลการเจ็บป่วยเบื้องต้นตลอดปีการศึกษา ควบคุมดูแลความสะอาดของระบบสุขาภิบาลภายในสถานศึกษาทั้งด้านอาคารสถานที่และโภชนาการอาหารเป็นประจำสม่ำเสมอ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน โดยมีการสื่อสารเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างพ่อแม่/ผู้ปกครองเกี่ยวกับตัวเด็ก และการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมที่พ่อแม่/ผู้ปกครอง/ครอบครัว และชุมชนมีส่วนร่วม มีการดำเนินงานให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นแหล่งเรียนรู้แก่ชุมชนในเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมทั้งมีคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นตัวแทนจากทุกภาคส่วนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

มาตรฐานด้านที่ 2 ครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง การดูแลพัฒนาการเด็กอย่างรอบด้าน โดยมีแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายบูรณาการตามสภาพบริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย รวมทั้งมีการบันทึกประเมินผลและรายงานต้นสังกัดอยู่เป็นประจำสม่ำเสมอการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและดูแลสุขภาพโดยมีการควบคุมดูแลให้เด็กได้รับประทานอาหารที่ครบถ้วนในปริมาณที่เพียงพอ และส่งเสริมพฤติกรรมกรกินที่เหมาะสมเพื่อให้มีร่างกายที่แข็งแรง มีการตรวจสุขภาพอนามัยของเด็กประจำวัน ความสะอาดของร่างกายฟันและช่องปากเพื่อคัดกรองโรคและการบาดเจ็บ รวมทั้งเฝ้าระวังติดตามการเจริญเติบโตของเด็กเป็นรายบุคคล บันทึกผลภาวะโภชนาการอย่างต่อเนื่องจัดให้มีการตรวจสุขภาพร่างกาย ฟันและช่องปาก สายตาหู ตามกำหนดการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ภาษาและการสื่อสาร โดยมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กได้คิดตั้งคำถามสืบเสาะหาความรู้ แก้ปัญหา จินตนาการคิดสร้างสรรค์ โดยยอมรับความคิดและผลงานที่แตกต่างของเด็กจัดกิจกรรมและประสบการณ์ทางภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างหลากหลาย ฟีกฟัง พูด ถาม ตอบ เล่าและสนทนา

ตามลำดับขั้นตอนพัฒนาการจัดกิจกรรมปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านมีทักษะการดูภาพฟังเรื่องราว พูดเล่า อ่าน วาด/เขียน เบื้องต้น ตามลำดับพัฒนาการจัดให้เด็กมีประสบการณ์เรียนรู้เกี่ยวกับตัวเด็ก บุคคล สิ่งต่าง ๆ สถานที่และธรรมชาติรอบตัวด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เบื้องต้นตามวัย โดยเด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัส และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง การส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ-สังคม โดยมีการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมและความเป็นพลเมืองดีสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและมั่นคงระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก จัดกิจกรรมสร้างเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับเด็ก และการแก้ไขข้อขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์จัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กมีความสุข แจ่มใส ร่าเริง ได้แสดงออกด้านอารมณ์ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง โดยผ่านการเคลื่อนไหวร่างกายศิลปะ ดนตรี ตามความสนใจและความถนัดการส่งเสริมเด็กในระยะเปลี่ยนผ่านให้ปรับตัวสู่การเชื่อมต่อในขั้นถัดไป โดยมีการจัดกิจกรรมกับผู้ปกครองให้เตรียมเด็กก่อนจากบ้านเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และจัดกิจกรรมช่วงปฐมนิเทศให้เด็กค่อยปรับตัวในบรรยากาศที่เป็นมิตรและจัดกิจกรรมส่งเสริมการปรับตัวก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น

มาตรฐานด้านที่ 3 คุณภาพของเด็กปฐมวัย หมายถึง คุณภาพของเด็กทั้งสองช่วงวัยได้แก่ ช่วงเด็กแรกเกิด-อายุ 2 ปี (2 ปี 11 เดือน 29 วัน) เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัย โดยเด็กมีน้ำหนักตัวเหมาะสมกับวัยและสูงดีสมส่วน ซึ่งมีบันทึกเป็นรายบุคคลเด็กมีพัฒนาการสมวัยโดยรวม 5 ด้าน ได้แก่ ด้านเด็กมีพัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่ (Gross Motor) ด้านเด็กมีพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กและสติปัญญาสมวัย (Fine Motor Adaptive) ด้านเด็กมีพัฒนาการด้านการรับรู้และเข้าใจภาษา (Receptive Language) ด้านเด็กมีพัฒนาการการใช้ภาษาสมวัย (Expressive Language) ด้านเด็กมีพัฒนาการการช่วยเหลือตนเองและการเข้าสังคม (Personal Social) ช่วงเด็ก อายุ 3 ปี-อายุ 6 ปี (ก่อนเข้าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัยและมีสุขนิสัยที่เหมาะสม โดยเด็กมีน้ำหนักตัวเหมาะสมกับวัยและสูงดีสมส่วนซึ่งมีบันทึกเป็นรายบุคคลเด็กมีสุขนิสัยที่ดีในการดูแลสุขภาพตนเองตามวัยเด็กมีสุขภาพช่องปากดี ไม่มีฟันผุเด็กมีพัฒนาการสมวัยโดยรวม 5 ด้านโดยเด็กมีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวเด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจเด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา เรียนรู้และสร้างสรรค์ เด็กมีพัฒนาการด้านภาษาและการสื่อสารเด็กมีพัฒนาการด้านสังคม คุณธรรม มีวินัยและความเป็นพลเมืองดี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นำผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอดงหลวง จังหวัดเชียงใหม่เสนอต่อผู้บริหารส่วนท้องถิ่นหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อใช้ในการพัฒนา ปรับปรุง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

2. นำผลการศึกษาไปใช้ในการวิเคราะห์และพัฒนา การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอดงหลวง จังหวัดเชียงใหม่หรือนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ที่มีสภาพบริบทใกล้เคียง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษา ขอกฎหมาย นโยบายภาครัฐ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ รวมทั้งเอกสารทางวิชาการ รายงานการวิจัย และการ สอบค้นข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต เพื่อสนับสนุนการศึกษาค้นคว้าหัวข้อวิจัย ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษาปฐมวัย
  - 1.1 ปรัชญาการจัดการศึกษาปฐมวัย
  - 1.2 แนวคิดและทฤษฎีการจัดการศึกษาปฐมวัย
  - 1.3 ความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย
  - 1.4 จุดมุ่งหมายของการศึกษาปฐมวัย
2. ขอบเขต/หน้าที่ภาระงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการจัดการศึกษา
  - 2.1 การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
  - 2.2 หลักการในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
  - 2.3 ขอบเขตภารกิจในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
  - 2.4 วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
  - 3.1 ความหมายของมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
  - 3.2 สาระของมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
4. ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
  - 4.1 ความหมายของการประกันคุณภาพภายใน
  - 4.2 ความสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการศึกษาปฐมวัย

การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษา สำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิด จนถึง 5 ปี ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวจะมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่น ๆ ทั้งนี้ เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพ และการพัฒนาทางสมอง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้มีชื่อเรียกต่างกันไปหลายชื่อ ซึ่งแต่ละโปรแกรมก็มีวิธีการและ

ลักษณะในการจัดกิจกรรมซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยพัฒนาเด็กในรูปแบบต่าง ๆ กันโดยต้องยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษา โดยต้องคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของเด็กทุกคน เพื่อให้มีความพร้อมในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ และเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 11)

การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีเต็ม บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพภายใต้บริบทของสังคม วัฒนธรรม ที่เด็กต้องอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547, หน้า 3)

กล่าวโดยสรุป การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่ถือได้ว่าเป็นวันที่สำคัญที่สุดของชีวิตที่สามารถจะเรียนรู้ และพัฒนาการทุกด้านให้ครบถ้วน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปรัชญาการจัดการศึกษาปฐมวัย

ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547, หน้า 5) ได้กำหนดปรัชญาการศึกษา ไว้ดังนี้

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐาน คุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547, หน้า 3)

หลักการในการศึกษาในระดับปฐมวัย เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และให้

การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลและเต็มศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ ดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรม
3. พัฒนาเด็กโดยองค์รวมเน้นการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีมีความสุข
5. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547, หน้า 5)

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี (5 ปี หมายถึงอายุ 5 ปี 11 เดือน 29 วัน) บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพภายใต้บริบท สังคม-วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553, หน้า 27)

กล่าวโดยสรุป ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย เป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี บริบูรณ์อย่างเป็นองค์รวมบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพภายใต้บริบท สังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรักความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

แนวคิดและทฤษฎีการจัดการศึกษาปฐมวัย

แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547, หน้า 3-4) ได้จัดทำคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี เพื่อให้ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กวัย 3-5 ปี ในสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเด็ก สามารถนำปรัชญาการศึกษาปฐมวัยและหลักการของหลักสูตรสู่การปฏิบัติ บรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตรที่ต้องการให้เด็กวัย 3-5 ปี ได้พัฒนาทุกด้านอย่างสมดุลทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยอาศัยแนวคิดต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก พัฒนาการของมนุษย์เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวมนุษย์เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต ซึ่งครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยที่พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาจะมีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอนไปพร้อมกันทุกด้านในช่วงชีวิตปฐมวัยเด็กแต่ละคนจะเติบโตและมีลักษณะพัฒนาการแตกต่างกันไปตามวัยและวุฒิภาวะเมื่อกล่าวถึงพัฒนาการเด็กปฐมวัยจะบ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวเด็กอย่างต่อเนื่องในแต่ละวัย เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงอายุ 5 ปี

พัฒนาการแต่ละด้านมีทฤษฎีเฉพาะอธิบายไว้และสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาเด็ก อาทิ ทฤษฎีพัฒนาการด้านร่างกายที่อธิบายการเจริญเติบโต และพัฒนาการของเด็กกว่ามีลักษณะต่อเนื่องเป็นลำดับขั้น เด็กจะพัฒนาถึงขั้นใดจะต้องเกิดวุฒิภาวะของความสามารถขั้นนั้นก่อนหรือทฤษฎีพัฒนาการด้านสติปัญญา ที่อธิบายว่าเด็กเกิดมาพร้อมความสามารถในการเรียนรู้ซึ่งจะพัฒนาขึ้นตามอายุ ประสบการณ์ ค่านิยมทางสังคม และสิ่งแวดล้อม หรือทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่อธิบายว่าเด็กจะพัฒนาได้ดี ถ้าในแต่ละช่วงอายุเด็กได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ตนพอใจ ได้รับความรัก ความอบอุ่นอย่างเพียงพอจากผู้ใกล้ชิด มีโอกาสช่วยตนเองทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและมีอิสระที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่ตนอยากทำรอบ ๆ ตนเอง

ดังนั้น แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก จึงเป็นเสมือนหนึ่งแนวทางให้พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กได้เข้าใจธรรมชาติหรือความสามารถของเด็ก สามารถอบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัย และความแตกต่างของแต่ละบุคคลในอันที่จะส่งเสริมให้เด็กพัฒนาได้ตามศักยภาพจนบรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการได้ชัดเจนขึ้น การจัดทำหลักสูตรจึงยึดแนวคิดในการให้ความสำคัญกับความสามารถตามวัย และความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลางของการจัดการศึกษา

2. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ การเรียนรู้ของมนุษย์มีผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับในชีวิตประจำวัน การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นจากกระบวนการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นด้วยตนเอง และการเรียนรู้จะเป็นไปได้ดีถ้าผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าได้เคลื่อนไหวมีโอกาสคิดริเริ่มตามความต้องการและความสนใจของตนเอง รวมทั้ง อยู่ในบรรยากาศที่เป็นอิสระอบอุ่นและปลอดภัย ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ของเด็กให้เป็นที่ไปตามศักยภาพที่มีอยู่ นอกจากนี้ การเรียนรู้ยังเป็นพื้นฐานของพัฒนาการในระดับที่สูงขึ้น โดยที่คนเราเรียนรู้มาตั้งแต่เกิดตามธรรมชาติก่อนที่จะมาเข้าสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย การจัดทำหลักสูตรจึงยึดแนวคิดที่สนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้จาก

ประสบการณ์จริงด้วยตัวเด็กเองในสภาพแวดล้อมที่เป็นอิสระเอื้อต่อการเรียนรู้และมีการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็กแต่ละคน

3. แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นของเด็ก การเล่นถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญในชีวิตของเด็กทุกคน เด็กจะรู้สึกมีความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้สังเกต สำรวจสิ่งต่าง ๆ รอบตัวมีโอกาสทำการทดลอง สร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและค้นพบความเป็นจริงของโลกภายนอกด้วยตนเองการเล่นจะมีอิทธิพล และมีผลต่อการเจริญเติบโต ช่วยพัฒนาร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ขณะเล่นเด็กมีโอกาสเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้ใช้ประสาทสัมผัสและการรับรู้ ผ่อนคลายอารมณ์ตึงเครียด แสดงออกถึงความเป็นตนเองและเรียนรู้ความรู้สึกของผู้อื่น การเล่นจึงเป็นเสมือนสื่อกลางให้เด็กสร้างประสบการณ์การเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัว เรียนรู้ความเป็นอยู่ของผู้อื่น สร้างความสัมพันธ์อยู่ร่วมกับผู้อื่นและกับธรรมชาติรอบตัว ดังนั้น การจัดทำ หลักสูตรจึงถือว่า “การเล่น” อย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี

4. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคม บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่หรือแวดล้อมตัวเด็ก ทำให้เด็กแต่ละคนเติบโตขึ้นมามีคุณลักษณะที่แตกต่างกันไป หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยฉบับนี้ ถือว่าพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กจำเป็นต้อง เข้าใจและยอมรับว่า วัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมตัวเด็กมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ผู้เลี้ยงดูเด็กจำเป็นต้องให้ความสำคัญและเรียนรู้วิธีการดำเนินชีวิต ครอบครัวยุคใหม่และชุมชนตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็กที่ตนรับผิดชอบ เพื่อช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม เกิดการเรียนรู้และมีความภาคภูมิใจในสังคม-วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่และสามารถยอมรับผู้อื่นที่มาจากพื้นฐานเหมือนหรือต่างจากตนได้อย่างราบรื่น มีความสุข

กล่าวโดยสรุปแนวคิดและทฤษฎีการจัดการศึกษาปฐมวัยมีอยู่ 4 แนวคิด ได้แก่แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กตามธรรมชาติและพัฒนาการที่ควรจะเป็นตามแต่ละช่วงอายุ แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้อันเป็นผลมาจากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับในชีวิตประจำวัน แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นของเด็ก ซึ่งเด็กในช่วงปฐมวัยจะเรียนรู้ผ่านการเล่นเป็นสำคัญ และแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคม ซึ่งบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่หรือแวดล้อมตัวเด็กก็เป็นส่วนสำคัญที่หล่อหลอมตัวเด็กให้เติบโตขึ้นมาเป็นคนเช่นไร

ความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย

ปฐมวัยเป็นวัยเริ่มต้นของชีวิตและพัฒนาการในทุกด้าน เป็นช่วงวัยที่พัฒนาการทางด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุดและเป็นฐานรากที่สำคัญสำหรับพัฒนาการในช่วงวัย

ต่อ ๆ ไปเด็กในวัยนี้จึงเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของประเทศ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมตามช่วงวัยจะสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไปในอนาคต ดังคำกล่าวของ ศ.ดร.เจมส์ เจ. เอคแมน นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบล ปี พ.ศ. 2542 ที่ว่า “การลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นการลงทุนที่คุ้มค่าให้ผลตอบแทนแก่สังคมที่ดีที่สุดในระยะยาว”

ดังนั้น การพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงเป็นรากฐานที่มีผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของคนตลอดชีวิตและเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด กล่าวคือ เด็ก เยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพดีมีความสามารถเรียนรู้ ทำงานได้เก่ง และเป็นพลเมืองดีที่จะนำสู่ความสำเร็จในสังคมที่ท้าทายในศตวรรษที่ 21 ต้องได้รับโอกาสการพัฒนาอย่างรอบด้านในช่วงปฐมวัย แต่คุณภาพของเด็กปฐมวัยยังเป็นจุดอ่อนที่เข้าขั้นวิกฤตของประเทศไทย ที่จำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน รัฐและทุกภาคส่วน พ่อแม่ผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชน สังคม บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ครู/ผู้ดูแลเด็ก โรงเรียน องค์กรท้องถิ่นทุกระดับ บุคลากรพัฒนาสังคมทั้งภาครัฐ เอกชนภาคศาสนาและภาคธุรกิจ จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในความสำคัญของช่วงปฐมวัย ตระหนักในพันธกิจและลงมือช่วยกันทำให้เด็กปฐมวัยมีโอกาพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในภาวะแวดล้อมที่ปลอดภัย

กล่าวโดยสรุป การศึกษาในช่วงปฐมวัยจะเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดสำหรับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ หากเด็กได้รับการอบรม ดูแล และให้การศึกษาที่ดีและถูกต้องในช่วงปฐมวัยจะทำให้เด็กมีพื้นฐานที่พร้อมจะต่อยอดการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นได้ง่าย

จุดมุ่งหมายของการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับ การอบรมเลี้ยงดู การพัฒนา และให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัยเพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างเป็นองค์รวมมีคุณภาพและเต็มตามศักยภาพโดยกำหนดหลักการดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย

3. ยึดพัฒนาการและการพัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นอย่างมีความหมายและมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เหมาะสมกับวัย ละมีการพักผ่อนเพียงพอ

4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นคนดีมีวินัยและมีความสุข

5. สร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ครอบครัวชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 4)

1. ให้มารดาได้รับการดูแลในระหว่างตั้งครรภ์เพื่อให้บุตรที่อยู่ในครรภ์มีสุขภาพและ พัฒนาการที่ดี

2. ให้เด็กปฐมวัยอยู่รอดปลอดภัยและได้รับความคุ้มครองให้พ้นจากการล่วงละเมิดไม่ว่าในทางใด

3. ให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่ดีรอบด้านทั้งทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย เพื่อให้เกิดทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้อย่างสอดคล้องกับหลักการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลและความต้องการจำเป็นพิเศษ

4. สร้างคุณลักษณะให้เด็กปฐมวัยมีอุปนิสัยใฝ่ดี มีคุณธรรม มีวินัย ใฝ่รู้ มีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถซึมซับสุนทรียะและวัฒนธรรมที่หลากหลายได้

5. บ่มเพาะเจตคติของเด็กปฐมวัยให้เคารพคุณค่าของบุคคลอื่น มีจิตวิญญาณของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเสมอภาค และมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก

6. ให้ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยได้รับความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

กล่าวโดยสรุปจุดมุ่งหมายของการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นไปเพื่อให้เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก โดยมุ่งเน้นให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีรอบด้านทั้งด้านร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย

ขอบเขต/หน้าที่ภาระงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการจัดการศึกษา

การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 80 (4) กำหนดให้ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดและมีส่วนร่วมในการ

จัดการศึกษา เพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับ
 แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา
 41 และมาตรา 42 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับ
 หนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการของท้องถิ่น โดยให้
 กระทรวงศึกษาธิการกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษา
 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจาย
 อำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (9) และมาตรา 17 (6)
 กำหนดให้เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนจังหวัดมี
 อำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีสิทธิในการที่จะเป็นผู้
 จัดหรือมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้กับท้องถิ่นที่อยู่ในความรับผิดชอบ (สุวรรณ
 พิณตานนท์ และกาญจนา วัฒนสุนทร, 2556, หน้า 5-10) โดยได้แบ่งการศึกษาออกเป็น
 3 รูปแบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนั้น
 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงสามารถจัดการศึกษาได้ทั้งการศึกษาในระบบการศึกษานอก
 ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การศึกษาในระบบ (Formal Education) เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย
 วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการ
 สำเร็จการศึกษาที่แน่นอน การศึกษาในระบบมี 2 ระดับคือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน
 และการศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยที่การศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือระดับก่อน
 ประถมศึกษา ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ซึ่งระดับมัธยมศึกษาแบ่งออกเป็น
 มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนปลายแบ่งออกเป็น
 2 ประเภท คือ ประเภทสามัญ และประเภทอาชีวศึกษา ส่วนระดับอุดมศึกษาแบ่งออกเป็น
 3 ระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี ปัจจุบันนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 ทั้งกรุงเทพมหานคร องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วน
 ตำบลจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีเพียงกรุงเทพมหานครเท่านั้นที่จัดการศึกษาใน
 ระดับอุดมศึกษา

การศึกษานอกระบบ (Non-formal Education) เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการ
 กำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและ
 ประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมี
 ความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม การจัดการ

ศึกษานอกระบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพแกราษฎร การฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น

การศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือ แหล่งความรู้อื่น ๆ การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ห้องสมุดชุมชน จัดการสอนให้กับเด็กเร่ร่อนตามชุมชนเมืองใหญ่ การอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นศูนย์คอมพิวเตอร์ท้องถิ่น ศูนย์การเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิโดยชอบตามกฎหมายในการที่จะเป็นผู้จัดหรือมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้กับท้องถิ่นที่อยู่ในความรับผิดชอบ โดยการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยซึ่งเป็น 1 ในรูปแบบการศึกษาในระบบ สามารถดำเนินการได้ตามความเหมาะสมของบริบทในพื้นที่

หลักการในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้การศึกษาามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีสิทธิในการจัดการศึกษาได้ทั้ง 3 รูปแบบ กล่าวคือ มีสิทธิในการจัดการศึกษาในระบบโดยการรับโอนโรงเรียนจากกระทรวงศึกษาธิการ หรือการจัดตั้งโรงเรียนขึ้นเอง มีสิทธิในการจัดการศึกษานอกระบบโดยการจัดฝึกอบรมให้ความรู้ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน เช่น การฝึกอบรมส่งเสริมอาชีพ การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับวิทยาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และมีสิทธิในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยโดยการจัดหาหรือพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีความหลากหลายตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น พรอมทั้ง ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เหล่านั้น ซึ่งจะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

สำหรับหลักการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น นอกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องบริหารจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ตลอดจนกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังจะต้องจัดการศึกษาตาม

นโยบายการศึกษาของชาติและจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ตลอดจนมีการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เพื่อให้การศึกษาท้องถิ่นมีคุณภาพได้มาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานของ สมศ. นอกจากนี้ การวัดและประเมินผลการศึกษาก็ต้องถือปฏิบัติตามที่รัฐบาลกลางกำหนดเช่นเดียวกับโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการทุกประการ ดังนั้นการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยในปัจจุบันจึงยึดหลักการสำคัญ ดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจ เป็นการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการจัดการศึกษาภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายกำหนด โดยส่วนกลางจะทำหน้าที่เป็นเพียงผู้สนับสนุนและส่งเสริมเท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

2. หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐบาลจะเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องเพียงเฉพาะการสนับสนุนและส่งเสริมเท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและการสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

3. หลักการระดมทรัพยากร มีการนำทรัพยากรด้านต่าง ๆ ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา และวิธีการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากหลักการการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีแนวทางการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1. กระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการส่งเสริมและพัฒนาในด้านธุรการเกี่ยวกับนโยบาย และการจัดการศึกษาของท้องถิ่นให้เป็นไปตามเป้าหมาย จัดสรรเงินอุดหนุนจากรัฐบาล เป็นหน่วยประสานงานกับหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้คำแนะนำส่งเสริมและช่วยเหลือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแก้ปัญหา อุปสรรค และข้อขัดข้องต่าง ๆ ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย

2. กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพรอมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้ง การเสนอแนะ การจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนรับผิดชอบด้านวิชาการ มาตรฐานการศึกษา และการกำหนดหลักสูตรแกนกลาง

3. คณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่น (ก.ถ.) มีหน้าที่ส่งเสริมการบริหารงานบุคคล และวางนโยบาย กำหนดมาตรฐานด้านการบริหารงานบุคคล เช่น การบรรจุแต่งตั้ง กำหนดตำแหน่ง และวินัยของพนักงานครูของท้องถิ่นสำหรับกระทรวงมหาดไทย ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบในการกำกับดูแล และส่งเสริมสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้จัดทำนโยบายการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2545-2559 ขึ้น ภายใต้กรอบแห่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อีกทั้ง พระราชบัญญัติจัดตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท โดยครอบคลุมภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการจัดและพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นที่เหมาะสมกับศักยภาพ ความพร้อม และความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ แต่ละแห่งให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและมีมาตรฐานสามารถพัฒนาศักยภาพคนในท้องถิ่นให้มีคุณภาพต่อไป

กล่าวโดยสรุปหลักการในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอยู่ 3 หลักการ ได้แก่ หลักการกระจายอำนาจหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนหลักการระดมทรัพยากรโดยทั้ง 3 หลักการต้องมุ่งเน้นไปที่ความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน และประชาชนเป็นหลัก รวมทั้งคำนึงถึงบริบทของท้องถิ่นชุมชนนั้น ๆ เช่น ในชุมชนมีสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่แล้ว อาจพิจารณาจัดตั้งเฉพาะสถานศึกษาระดับปฐมวัยหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น

ขอบเขตภารกิจในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ขอบเขตภารกิจในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีทั้งหมด 7 ด้าน ดังนี้

1. ด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความพร้อมแก่เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญาอย่างเหมาะสมตามวัย เต็มตามศักยภาพ และมาตรฐานการศึกษา และพร้อมเข้ารับการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐานต่อไป ได้แก่

1.1 การส่งเสริมสนับสนุนให้พ่อแม่ ผู้ปกครองมีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูเด็กได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และสามารถเตรียมความพร้อมเด็กเล็ก เพื่อให้เด็กมีความพร้อมทางวุฒิภาวะและสามารถเข้าสู่ระบบการศึกษาได้เต็มศักยภาพ

1.2 การพัฒนาบุคลากรและส่งเสริมบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ๆ ให้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาเด็กเล็กในรูปแบบที่หลากหลายอย่างมีคุณภาพและได้ตามมาตรฐาน

2. ด้านปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย มีการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์ อยู่ร่วมกับสังคมอย่างปกติสุขให้มีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้แก่

2.1 การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้เด็กปฐมวัย มีความพร้อมและมีการพัฒนาทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา ให้เหมาะสมกับวัยเต็มตามศักยภาพ

2.2 การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้เด็กปฐมวัย มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมอย่างต่อเนื่อง

2.3 การพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานวิชาชีพ

3. ด้านการศึกษาภาคบังคับ เป็นการจัดการศึกษาภาคบังคับอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และพัฒนาสู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ได้แก่

3.1 การส่งเสริม สนับสนุนและประสานความร่วมมือกับทุกภาคีการพัฒนา เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาภาคบังคับอย่างทั่วถึง รวมทั้ง เสริมสร้างความเข้มแข็งในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีคุณภาพ

3.2 การพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาให้ใดมาตรฐาน มุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.3 การพัฒนาความสามารถของผู้เรียนเต็มตามศักยภาพและมุ่งสู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ

4. ด้านการจัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 4 และอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา เพื่อพัฒนาคน อาชีพ สังคม ตามมาตรฐานการศึกษา เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับประเทศและนานาชาติ ได้แก่

4.1 การสร้างโอกาสทางการศึกษาช่วงชั้นที่ 4 และอาชีวศึกษาแก่ผู้เรียน

4.2 การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้

4.3 การยกระดับมาตรฐานการศึกษาและความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

5. ด้านการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย เป็นการจัดการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย เพื่อให้ท้องถิ่นเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ก้าวทันเทคโนโลยี มีเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งสู่คุณภาพชีวิตที่ดี ได้แก่

5.1 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาคนให้มีความรู้คุณธรรม และจริยธรรม เตรียมความพร้อมให้สอดคล้องกับการพัฒนาและการแข่งขันของประเทศ

5.2 การส่งเสริมให้ความรู้และพัฒนาทักษะอาชีพ ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

5.3 การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้สื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

6. ด้านส่งเสริมการกีฬา นันทนาการ กิจกรรมเด็ก เยาวชนและประชาชน เป็นการส่งเสริมสนับสนุนการกีฬา นันทนาการ กิจกรรมเด็ก เยาวชนและประชาชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ได้แก่

6.1 การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมกีฬา นันทนาการ กิจกรรมเด็กเยาวชนและประชาชน

6.2 การสร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ

6.3 การรณรงค์ป้องกัน ฟื้นฟู และบำบัดยาเสพติด โรคเอดส์ ภัยพิษ และโรคติดต่อร้ายแรง

7. ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการส่งเสริมสนับสนุนอนุรักษ์ ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับเอกลักษณ์ความเป็นไทย และวิถีชีวิตของท้องถิ่น เกิดความสามัคคีกันอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขและยั่งยืน ประกอบด้วย 2 ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่

7.1 การบำรุงรักษา ส่งเสริมและอนุรักษ์สถาบันศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดสังคมภูมิปัญญาแห่งการเรียนรู้ และสังคมที่เอื้ออาทรต่อกัน สืบทอดวัฒนธรรม ความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทยและวิถีชีวิตของท้องถิ่น

7.2 การพัฒนาและส่งเสริมการกีฬา นันทนาการ และกิจกรรมพัฒนาสังคม

กล่าวโดยสรุป ขอบเขตภารกิจในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอยู่ 7 ด้าน โดยด้านที่ได้แก่ ด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ก่อนอนุบาล) ด้านปฐมวัย (อนุบาล) ด้านการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนต้น) ด้านการจัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 4 และอาชีวศึกษา (มัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษา) ด้านการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยด้านส่งเสริมการกีฬา นันทนาการ กิจกรรมเด็ก เยาวชนและประชาชนด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่ง 4 ด้านแรกเกี่ยวข้องกับการศึกษาในระบบแต่ละระดับ ด้านที่ 5 เป็นการศึกษาอกระบบและตามอัธยาศัย ขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละพื้นที่ รวมทั้งส่งเสริมเพิ่มเติมด้านที่ 6-7 เข้าไปในการศึกษาแต่ละระดับ

วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากหลักการและขอบเขตภารกิจในการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา ให้มีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อให้เด็กที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน ในเขตความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับการบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน
3. เพื่อพัฒนาการดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด และตรงตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยมุ่งพัฒนาให้เกิดความสมดุลทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม ระดับความคิด ค่านิยมและพฤติกรรม ซึ่งเน้นวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย และให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. เพื่อให้การจัดการศึกษาของท้องถิ่น โดยดำเนินการตามความต้องการและคำนึงถึงการมีส่วนร่วม การสนับสนุนของบุคคล ครอบครัว ชุมชน เอกชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และประชาชนในท้องถิ่นในการจัดการศึกษาทุกระดับตามศักยภาพและความสามารถของท้องถิ่น
5. เพื่อส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น ได้ออกกำลังกายและฝึกฝนกีฬา ร่วมกิจกรรมนันทนาการ และกิจกรรมพัฒนาเยาวชน เพื่อพัฒนาให้เป็นคนที่มีคุณภาพทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา โดยตระหนักในคุณค่าของภารกิจ นันทนาการ การปรับพฤติกรรมเด็กเยาวชน ไปในแนวทางที่ถูกต้อง ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
6. เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในการสร้างและพัฒนาอาชีพ เพื่อคุณภาพชีวิตโดยเฉพาะในกลุ่มผู้ขาดโอกาส ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการทุพพลภาพ ซึ่งเป็นการส่งเสริมสนับสนุนการประกอบอาชีพ ให้มีงานทำไม่เป็นภาระสังคม
7. เพื่อบำรุงการศาสนาและอนุรักษ์ บำรุงรักษาศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น และสร้างความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทย

กล่าวโดยสรุป วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาจากหลักการและขอบเขตภารกิจในการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ด้าน โดยในด้านการศึกษามีวัตถุประสงค์ให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาที่เหมาะสมตามช่วงอายุ

ส่วนในด้านกีฬาจะมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการกีฬาให้เด็ก เยาวชน และประชาชนทุกภาคส่วนและด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมจะมีวัตถุประสงค์เพื่อการทำนุบำรุงและให้ประชาชนเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรมนั้น ๆ

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

ความหมายของมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เป็นมาตรฐานกลางของประเทศใช้แทนมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ (ซึ่งเป็นมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2554) เพื่อให้ทุกหน่วยงานและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งภาครัฐและเอกชนทั่วประเทศ ใช้เป็นแนวทางในการประเมินผลการดำเนินงานและยกระดับคุณภาพ รวมถึงใช้เป็นเครื่องมือประกันคุณภาพภายใน เพื่อรองรับการตรวจประเมินจากต้นสังกัด และภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

โดยในการจัดทำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมดำเนินการ ได้แก่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรุงเทพมหานคร สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) นอกจากนี้ผลการวิจัยของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และมาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น มาตรฐานคุณภาพของอาเซียน มาตรฐานความปลอดภัย คู่มือเฝ้าระวังคัดกรองและส่งเสริมพัฒนาการ DSPM เป็นต้น นำมาใช้ประกอบในการจัดทำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติด้วย

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ถือเป็นมาตรฐานขั้นต้นที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาเด็กของประเทศ และเป็นมาตรฐานเชิงคุณภาพเพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานและจัดบริการให้เด็กปฐมวัยได้มีโอกาสเริ่มต้นชีวิตอย่างมีคุณภาพและเท่าเทียมกัน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ เป็นการเพิ่มคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุดในการนำประเทศไทยสู่ความเจริญก้าวหน้า มั่นคง ยั่งยืน ท่ามกลางความท้าทายของโลกในศตวรรษที่ 21

นอกจากนี้ มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เป็นเครื่องมือในการประเมินคุณภาพของการดำเนินงานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัด ที่ดูแลเด็กในเวลากลางวัน ช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 6 ปีบริบูรณ์ หรือก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งใช้ได้กับทุกบริบทโดยได้มีการเทียบเคียงกับมาตรฐานของทุกหน่วยงานที่มีอยู่แล้วร่วมกับมาตรฐานคุณภาพของภูมิภาคอาเซียนฯ ทั้งนี้ หากสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีศักยภาพการให้บริการ

พัฒนาเด็กอย่างมีคุณภาพสูงกว่ามาตรฐานนี้ สามารถพิจารณาเพิ่มเติมเกณฑ์ดังกล่าวได้ตามบริบท เช่นสถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กเอกชน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลทั้งรัฐและเอกชน โรงเรียนอนุบาลนานาชาติ ฯลฯ

กล่าวโดยสรุปความหมายของมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ คือมาตรฐานกลางของประเทศที่มีการประกาศใช้ล่าสุดในปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2564) โดยประกาศใช้กับสถานศึกษาในระดับปฐมวัยทุกประเภทและทุกสังกัดทั่วประเทศ โดยใช้เป็นมาตรฐานสำหรับการประเมินคุณภาพภายในและภายนอก (โดย สมศ.)

สาระของมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน ได้แก่

มาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

จำนวน 5 ตัวบ่งชี้/ 26 ข้อ

มาตรฐานด้านที่ 2 ครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

จำนวน 5 ตัวบ่งชี้/ 20 ข้อ

มาตรฐานด้านที่ 3 คุณภาพของเด็กปฐมวัย

1. 3 ก แรกเกิด ถึง 2 ปี (2 ปี 11 เดือน 29 วัน) จำนวน 2 ตัวบ่งชี้/7 ข้อ

2. 3 ข 3 ปี ถึง 6 ปี (ก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) จำนวน 7 ตัวบ่งชี้/22 ข้อ

สาระของมาตรฐานแต่ละด้าน มีดังนี้

มาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. บริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ

2. บริหารหลักสูตรสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

3. บริหารจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ

ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 การบริหารจัดการบุคลากรทุกประเภทตามหน่วยงานที่สังกัด

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. บริหารจัดการบุคลากรอย่างเป็นระบบ

2. ผู้บริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย/หัวหน้าระดับปฐมวัย/ผู้ดำเนินกิจการ มีคุณวุฒิ/

คุณสมบัติเหมาะสม และบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ครู/ผู้ดูแลเด็กที่ทำหน้าที่หลักในการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยมีวุฒิการศึกษา/คุณสมบัติเหมาะสม

4. บริหารบุคลากรจัดอัตราส่วนของครู/ผู้ดูแลเด็กอย่างเหมาะสมพอเพียงต่อจำนวนเด็กในแต่ละกลุ่มอายุ

ตาราง 1 แสดงการบริหารบุคลากรจัดอัตราส่วนของครู

เด็ก (อายุ)	อัตราส่วนครู/ผู้ดูแล : เด็ก(คน)	จำนวนเด็กในกลุ่มกิจกรรม
ต่ำกว่า 1 ปี	1: 3	กลุ่มละไม่เกิน 6 คน
ต่ำกว่า 2 ปี	1: 5	กลุ่มละไม่เกิน 10 คน
ต่ำกว่า 3 ปี	1: 10	กลุ่มละไม่เกิน 20 คน
3 ปี-ก่อนเข้า ป.1	1: 15	กลุ่มละไม่เกิน 30 คน

ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. บริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ
2. โครงสร้างและตัวอาคารมั่นคง ตั้งอยู่ในบริเวณและสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย
3. จัดการความปลอดภัยของพื้นที่เล่น/สนามเด็กเล่น และสภาพแวดล้อมภายนอกอาคาร
4. จัดการสภาพแวดล้อมภายในอาคาร ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องใช้ให้ปลอดภัยเหมาะสมกับการใช้งานและเพียงพอ
5. จัดให้มีของเล่นที่ปลอดภัยได้มาตรฐาน มีจำนวนเพียงพอ สะอาดเหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็ก

6. ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเดินทางอย่างปลอดภัย

7. จัดให้มีระบบป้องกันภัยจากบุคคลทั้งภายในและภายนอกสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

8. จัดให้มีระบบรับเหตุฉุกเฉิน ป้องกันอัคคีภัย/ภัยพิบัติตามความเสี่ยงของพื้นที่

ตัวบ่งชี้ที่ 1.4 การจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. มีการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพ เพื่าระวังการเจริญเติบโตของเด็กและดูแลการเจ็บป่วยเบื้องต้น

2. มีแผนและดำเนินการตรวจสอบอนามัยประจำวัน ตรวจสอบสภาพประจำปี และป้องกันควบคุมโรคติดต่อ

3. อาคารต้องมีพื้นที่ใช้สอยเป็นสัดส่วนตามกิจกรรมประจำวันของเด็กที่เหมาะสมตามช่วงวัย และการใช้ประโยชน์

4. จัดให้มีพื้นที่/มุมประสบการณ์ และแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

5. จัดบริเวณห้องน้ำ ห้องส้วม ที่แปรงฟัน/ล้างมือให้เพียงพอ สะอาดปลอดภัย และเหมาะสมกับการใช้งานของเด็ก

6. จัดการระบบสุขาภิบาลที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมสถานที่ปรุงประกอบอาหาร น้ำดื่ม น้ำใช้ กำจัดขยะ สิ่งปฏิกูล และพาหะนำโรค

7. จัดอุปกรณ์ภาชนะและเครื่องใช้ส่วนตัวให้เพียงพอกับการใช้งานของเด็กทุกคน และดูแลความสะอาดและปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ

ตัวบ่งชี้ที่ 1.5 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. มีการสื่อสารเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างพ่อแม่/ผู้ปกครองกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเกี่ยวกับตัวเด็กและการดำเนินงานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

2. การจัดกิจกรรมที่พ่อแม่/ผู้ปกครอง/ครอบครัว และชุมชนมีส่วนร่วม

3. ดำเนินงานให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นแหล่งเรียนรู้แก่ชุมชนในเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัย

4. มีคณะกรรมการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

สรุปมาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง

การบริหารงานด้านการจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีหลักสูตรสถานศึกษาที่เป็นปัจจุบัน และนำไปใช้ในการเรียนการสอน/การจัดประสบการณ์/กิจกรรมต่าง ๆ ตลอดปีการศึกษา การบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ โดยมีการจัดเก็บและบันทึกข้อมูลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเป็นระบบ เป็นปัจจุบัน ครบถ้วนทั้งด้านข้อมูลทั่วไปของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ข้อมูลครูและข้อมูลนักเรียนในแต่ละปีการศึกษา การบริหารจัดการบุคลากร โดยมีบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณวุฒิ/คุณสมบัติตรงตามหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน รวมทั้งมีจำนวนอัตราส่วนเหมาะสมพอเพียงกับจำนวนเด็กในแต่ละกลุ่มอายุ การบริหารจัดการอาคารสถานที่ โดยมีโครงสร้างตัวอาคารมั่นคง ตั้งอยู่ในบริเวณและสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย มีการจัดการดูแลความปลอดภัยของพื้นที่ภายในอาคารและภายนอกอาคาร ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องใช้ของเด็กมีความปลอดภัยเหมาะสมและพอเพียงกับการใช้งาน รวมทั้งมีมาตรการป้องกันและชักซ้อมรับมืออุบัติเหตุ

เหตุฉุกเฉิน สถานการณ์ภัยพิบัติต่าง ๆ การจัดการส่งเสริมสุขภาพ อนามัย โดยมีการบันทึกผล/เฝ้าระวังการเจริญเติบโตของเด็กดูแลการเจ็บป่วยเบื้องต้นตลอดปีการศึกษา ควบคุมดูแลความสะอาดของระบบสุขาภิบาลภายในสถานศึกษาทั้งด้านอาคารสถานที่และโภชนาการอาหารเป็นประจำสม่ำเสมอ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน โดยมีการสื่อสารเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างพ่อแม่/ผู้ปกครอง เกี่ยวกับตัวเด็กและการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมที่ พ่อแม่/ผู้ปกครอง/ครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วม มีการดำเนินงานให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นแหล่งเรียนรู้แก่ชุมชนในเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมทั้งมีคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นตัวแทนจากทุกภาคส่วนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

มาตรฐานด้านที่ 2 ครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 การดูแลและพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. มีแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มีการดำเนินงานและประเมินผล
2. จัดพื้นที่/มุมประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นที่เหมาะสมอย่างหลากหลาย
3. จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านอย่างบูรณาการตามธรรมชาติของเด็กที่เรียนรู้ด้วยประสาทสัมผัส ลงมือทำ ปฏิสัมพันธ์ และการเล่น
4. เลือกใช้สื่อ/อุปกรณ์ เทคโนโลยี เครื่องเล่นและจัดสภาพแวดล้อมภายใน-ภายนอกแหล่งเรียนรู้ ที่เพียงพอ เหมาะสม ปลอดภัย
5. เฝ้าระวังติดตามพัฒนาการเด็กรายบุคคลเป็นระยะ เพื่อใช้ผลในการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กทุกคนให้เต็มตามศักยภาพ

ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและดูแลสุขภาพ

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. ให้เด็กอายุ 6 เดือนขึ้นไป รับประทานอาหารที่ครบถ้วนในปริมาณที่เพียงพอ และส่งเสริมพฤติกรรมการกินที่เหมาะสม
2. จัดกิจกรรมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสมในการดูแลสุขภาพ ความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน
3. ตรวจสอบสุขภาพอนามัยของเด็กประจำวัน ความสะอาดของร่างกายฟันและช่องปาก เพื่อคัดกรองโรคและการบาดเจ็บ

4. ฝ่ายระวังติดตามการเจริญเติบโตของเด็กเป็นรายบุคคล บันทึกผลภาวะโภชนาการอย่างต่อเนื่อง

5. จัดให้มีการตรวจสุขภาพร่างกาย ฟันและช่องปาก สายตา หู ตามกำหนด
ตัวบ่งชี้ที่ 2.3 การส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ภาษาและการสื่อสาร
ตัวบ่งชี้ย่อย

1. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กได้สังเกต สัมผัส ลองทำ คิดตั้งคำถามสืบเสาะหาความรู้
แก้ปัญหา จินตนาการ คิดสร้างสรรค์ โดยยอมรับความคิดและผลงานที่แตกต่างของเด็ก

2. จัดกิจกรรมและประสบการณ์ทางภาษาที่มีความหมายต่อเด็ก เพื่อการสื่อสาร
อย่างหลากหลาย ฟีกฟัง พูด ถาม ตอบ เล่าและสนทนาตามลำดับขั้นตอนพัฒนาการ

3. จัดกิจกรรมปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านให้เด็กมีทักษะการดูภาพฟังเรื่องราว
พูดเล่า อ่าน วาด/เขียน เบื้องต้น ตามลำดับพัฒนาการโดยครู/ผู้ดูแลเด็ก เป็นตัวอย่างของการ
พูด และการอ่านที่ถูกต้อง

4. จัดให้เด็กมีประสบการณ์เรียนรู้เกี่ยวกับตัวเด็ก บุคคล สิ่งต่าง ๆ สถานที่และ
ธรรมชาติรอบตัวด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ

5. จัดกิจกรรมและประสบการณ์ด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เบื้องต้นตามวัย
โดยเด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัส และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

ตัวบ่งชี้ที่ 2.4 การส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ-สังคม ปลูกฝังคุณธรรมและ
ความเป็นพลเมืองดี

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและมั่นคง ระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก จัดกิจกรรมสร้างเสริม
ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับเด็ก และการแก้ไขข้อขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์

2. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กมีความสุข แจ่มใส ร่าเริง ได้แสดงออกด้านอารมณ์
ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง โดยผ่านการเคลื่อนไหวร่างกายศิลปะ ดนตรี ตามความสนใจและถนัด

3. จัดกิจกรรมและประสบการณ์ ปลูกฝังคุณธรรมให้เด็กใฝ่ดี มีวินัยซื่อสัตย์ รู้จัก
สิทธิและหน้าที่รับผิดชอบของพลเมืองดี รักครอบครัวโรงเรียน ชุมชนและประเทศชาติด้วยวิธีที่
เหมาะสมกับวัย และพัฒนาการ

ตัวบ่งชี้ที่ 2.5 การส่งเสริมเด็กในระยะเปลี่ยนผ่านให้ปรับตัวสู่การเชื่อมต่อในขั้นถัดไป
ตัวบ่งชี้ย่อย

1. จัดกิจกรรมกับผู้ปกครองให้เตรียมเด็กก่อนจากบ้านเข้าสู่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย/
โรงเรียน และจัดกิจกรรมช่วงปฐมนิเทศให้เด็กค่อยปรับตัวในบรรยากาศที่เป็นมิตร

2. จัดกิจกรรมส่งเสริมการปรับตัวก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นแต่ละชั้น จนถึง การเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

สรุปมาตรฐานด้านที่ 2 ครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง การดูแลพัฒนาการเด็กอย่างรอบด้าน โดยมีแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายบูรณาการตามสภาพบริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย รวมทั้งมีการบันทึก ประเมินผลและรายงานต้นสังกัดอยู่เป็นประจำสม่ำเสมอ การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและดูแลสุขภาพโดยมีการควบคุมดูแลให้เด็กได้รับประทานอาหารที่ครบถ้วนใน ปริมาณที่เพียงพอ และส่งเสริมพฤติกรรมการกินที่เหมาะสมเพื่อให้มีร่างกายที่แข็งแรง มีการตรวจสุขภาพอนามัยของเด็กประจำวัน ความสะอาดของร่างกายฟันและช่องปากเพื่อคัด กรองโรคและการบาดเจ็บ รวมทั้งเฝ้าระวังติดตามการเจริญเติบโตของเด็กเป็นรายบุคคล บันทึกผลภาวะโภชนาการอย่างต่อเนื่องจัดให้มีการตรวจสุขภาพร่างกาย ฟันและช่องปาก สลายตา หู ตามกำหนดการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ภาษาและการสื่อสาร โดยมีการ จัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กได้คิดตั้งคำถามสืบเสาะหาความรู้ แก้ปัญหา จินตนาการ คิดสร้างสรรค์ โดยยอมรับความคิดและผลงานที่แตกต่างของเด็กจัดกิจกรรมและ ประสบการณ์ทางภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างหลากหลาย ฟัง พูด ถาม ตอบ เล่าและสนทนา ตามลำดับขั้นตอนพัฒนาการจัดกิจกรรมปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านมีทักษะการดูภาพฟัง เรื่องราว พูดเล่า อ่าน วาด/เขียน เบื้องต้น ตามลำดับพัฒนาการจัดให้เด็กมีประสบการณ์ เรียนรู้เกี่ยวกับตัวเด็ก บุคคล สิ่งต่าง ๆ สถานที่และธรรมชาติรอบตัวด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับ วัยและพัฒนาการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เบื้องต้น ตามวัย โดยเด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัส และลงมือปฏิบัติด้วยตนเองส่งเสริมพัฒนาการ ด้านอารมณ์ จิตใจ-สังคม โดยมีการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมและความเป็นพลเมืองดีสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีและมั่นคงระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก จัดกิจกรรมสร้างเสริมความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างเด็กกับเด็ก และการแก้ไขข้อขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์จัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กมี ความสุข แจ่มใส ร่าเริง ได้แสดงออกด้านอารมณ์ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง โดยผ่านการ เคลื่อนไหวร่างกายศิลปะ ดนตรี ตามความสนใจและความถนัดการส่งเสริมเด็กในระยะเปลี่ยน ผ่านให้ปรับตัวสู่การเชื่อมต่อในชั้นถัดไป โดยมีการจัดกิจกรรมกับผู้ปกครองให้เตรียมเด็กก่อน จากบ้านเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และจัดกิจกรรมช่วงปฐมนิเทศให้เด็กค่อยปรับตัวใน บรรยากาศที่เป็นมิตรและจัดกิจกรรมส่งเสริมการปรับตัวก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น

มาตรฐานด้านที่ 3 คุณภาพของเด็กปฐมวัย

สำหรับเด็กแรกเกิด-อายุ 2 ปี (2 ปี 11 เดือน 29 วัน)

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 ก เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัย

ตัวบ่งชี้ย่อย

ก เด็กมีน้ำหนักตัวเหมาะสมกับวัยและสูงตีสมส่วน ซึ่งมีบันทึกเป็นรายบุคคล

ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 ก เด็กมีพัฒนาการสมวัย

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. ก เด็กมีพัฒนาการสมวัยโดยรวม 5 ด้าน

2. ก รายด้าน: เด็กมีพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดใหญ่ (Gross Motor)

3. ก รายด้าน: เด็กมีพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญาสมวัย (Fine

Motor Adaptive)

4. ก รายด้าน: เด็กมีพัฒนาการด้านการรับรู้และเข้าใจภาษา (Receptive Language)

5. ก รายด้าน: เด็กมีพัฒนาการการใช้ภาษาสมวัย (Expressive Language)

6. ก รายด้าน: เด็กมีพัฒนาการการช่วยเหลือตนเองและการเข้าสังคม(Personal

Social)

สำหรับเด็ก อายุ 3 ปี-อายุ 6 ปี (ก่อนเข้าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1)

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 ข เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัยและมีสุขนิสัยที่เหมาะสม

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. ข เด็กมีน้ำหนักตัวเหมาะสมกับวัยและสูงตีสมส่วน ซึ่งมีบันทึกเป็นรายบุคคล

2. ข เด็กมีสุขนิสัยที่ดีในการดูแลสุขภาพตนเองตามวัย

3. ข เด็กมีสุขภาพช่องปากดี ไม่มีฟันผุ

ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 ข เด็กมีพัฒนาการสมวัย

ตัวบ่งชี้ย่อย

ข เด็กมีพัฒนาการสมวัยโดยรวม 5 ด้าน

ตัวบ่งชี้ที่ 3.3 ข เด็กมีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. ข เด็กมีพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ สามารถเคลื่อนไหวและทรงตัวได้

ตามวัย

2. ข เด็กมีพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก และการประสานงานระหว่างตากับ

มือตามวัย

ตัวบ่งชี้ที่ 3.4 ข เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. ข เด็กแสดงออก ร่าเริง แจ่มใส รู้สึกมั่นคงปลอดภัย แสดงความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และผู้อื่นได้สมวัย

2. ข เด็กมีความสนใจ และร่วมกิจกรรมต่างๆ อย่างสมวัย ซึ่งรวมการเล่น การทำงาน ศิลปะ ดนตรี กีฬา

3. ข เด็กสามารถอดทน รอคอย ควบคุมตนเอง ยับยั้งชั่งใจ ทำตามข้อตกลง คำหนึ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่น มีกาลเทศะ ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ได้สมวัย

ตัวบ่งชี้ที่ 3.5 ข เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา เรียนรู้และสร้างสรรค์

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. ข เด็กบอกเกี่ยวกับตัวเด็ก บุคคล สถานที่แวดล้อมธรรมชาติ และสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก ได้สมวัย

2. ข เด็กมีพื้นฐานด้านคณิตศาสตร์ สามารถสังเกต จำแนก และเปรียบเทียบจำนวน มิติสัมพันธ์ (พื้นที่/ระยะ) เวลา ได้สมวัย

3. ข เด็กสามารถคิดอย่างมีเหตุผล แก้ปัญหาได้สมวัย

4. ข เด็กมีจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ ที่แสดงออกได้สมวัย

5. ข เด็กมีความพยายาม มุ่งมั่นตั้งใจ ทำกิจกรรมให้สำเร็จสมวัย

ตัวบ่งชี้ที่ 3.6 ข เด็กมีพัฒนาการด้านภาษาและการสื่อสาร

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. ข เด็กสามารถฟัง พูด จับใจความ เล่า สนทนา และสื่อสารได้สมวัย

2. ข เด็กมีทักษะในการดูรูปภาพ สัญลักษณ์ การใช้หนังสือ รู้จักตัวอักษร การคิด เขียนคำ และการอ่านเบื้องต้นได้สมวัยและตามลำดับพัฒนาการ

3. ข เด็กมีทักษะการวาด การขีดเขียนตามลำดับขั้นตอนพัฒนาการสมวัย นำไปสู่การขีดเขียนคำที่คุ้นเคย และสนใจ

4. ข เด็กมีทักษะในการสื่อสารอย่างเหมาะสมตามวัย โดยใช้ภาษาไทยเป็นหลัก และมีความคุ้นเคยกับภาษาอื่นด้วย

ตัวบ่งชี้ที่ 3.7 ข เด็กมีพัฒนาการด้านสังคม คุณธรรม มีวินัย และความเป็นพลเมืองดี

ตัวบ่งชี้ย่อย

1. ข เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างสมวัย และแสดงออกถึงการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. เด็กมีความเมตตา กรุณา มีวินัย ซื่อสัตย์ รับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม และมีค่านิยมที่พึงประสงค์สมวัย

3. เด็กสามารถเล่น และทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นกลุ่ม เป็นได้ทั้งผู้นำและผู้ตาม แก้ไขข้อขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์

4. เด็กภาคภูมิใจที่เป็นสมาชิกที่ดีในครอบครัว ชุมชน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และตระหนักถึงความเป็นพลเมืองดีของประเทศไทยและภูมิภาคอาเซียน

สรุปมาตรฐานด้านที่ 3 คุณภาพของเด็กปฐมวัย หมายถึง คุณภาพของเด็กทั้งสองช่วงวัยได้แก่ ช่วงเด็กแรกเกิด-อายุ 2 ปี (2 ปี 11 เดือน 29 วัน) เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัย โดยเด็กมีน้ำหนักตัวเหมาะสมกับวัยและสูงดีสมส่วน ซึ่งมีบันทึกเป็นรายบุคคลเด็กมีพัฒนาการสมวัยโดยรวม 5 ด้าน ได้แก่ ด้านเด็กมีพัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่ (Gross Motor) ด้านเด็กมีพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กและสติปัญญาสมวัย (Fine Motor Adaptive) ด้านเด็กมีพัฒนาการด้านการรับรู้และเข้าใจภาษา (Receptive Language) ด้านเด็กมีพัฒนาการการใช้ภาษาสมวัย (Expressive Language) ด้านเด็กมีพัฒนาการการช่วยเหลือตนเองและการเข้าสังคม (Personal Social) ช่วงเด็ก อายุ 3 ปี-อายุ 6 ปี (ก่อนเข้าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัยและมีสุขนิสัยที่เหมาะสม โดยเด็กมีน้ำหนักตัวเหมาะสมกับวัยและสูงดีสมส่วน ซึ่งมีบันทึกเป็นรายบุคคลเด็กมีสุขนิสัยที่ดีในการดูแลสุขภาพตนเองตามวัยเด็กมีสุขภาพช่องปากดี ไม่มีฟันผุเด็กมีพัฒนาการสมวัยโดยรวม 5 ด้านโดยเด็กมีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวเด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจเด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา เรียนรู้และสร้างสรรค์ เด็กมีพัฒนาการด้านภาษาและการสื่อสารเด็กมีพัฒนาการด้านสังคม คุณธรรม มีวินัย และความเป็นพลเมืองดี

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ความหมายของการประกันคุณภาพภายใน

มีนักบริหารและนักวิชาการหลายท่าน ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายในที่คนละต่าง ๆ ดังนี้

การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง เป็นกระบวนการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพ ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ เป็นกระบวนการที่บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาร่วมกัน วางแผน กำหนดเป้าหมาย และวิธีการ ลงมือทำตามแผนในทุกขั้นตอนมีการบันทึก และติดตาม ตรวจสอบผลงาน หาจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง แล้วร่วมกันปรับปรุงแผนงานนั้น ๆ โดยมุ่งหวัง ให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษา

สมคิด พรหมจ้อย และ สุพักตร์ พิบูลย์ (2544, หน้า 5) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในหมายถึง การติดตาม ตรวจสอบและตัดสินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษาเอง หรือหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545, หน้า 9) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายในโรงเรียนโดยบุคลากรของสถานศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัด ที่มีหน้าที่ดูแลสถานศึกษานั้นเป็นการประเมินตนเอง

การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้น

กล่าวโดยสรุปการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โดยการติดตามผล ตรวจสอบคุณภาพมาตรฐาน โดยบุคลากรในสถานศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่ดูแลสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

ความสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน

เป็นที่ทราบกันดีว่าการศึกษาของประเทศไทยยังจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาและปรับปรุงอีกหลายด้าน เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและความก้าวหน้าของสารสนเทศ ในขณะที่หลาย ๆ ประเทศได้พัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างก้าวกระโดดและใช้สถานศึกษาเป็นพื้นฐานของการพัฒนาประเทศ โดยต่างก็พยายามกำหนดคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนและประชาคมโลก

ประเทศไทยในฐานะประชาคมโลกจึงได้กำหนดมาตรฐานการศึกษา เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการเทียบเคียงคุณภาพของสถานศึกษาให้มีคุณภาพใกล้เคียงกัน จึงเป็นที่มาของระบบประกันคุณภาพการศึกษาขึ้น โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 48 ได้กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยการทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

ทั้งนี้ สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างจริงจัง หน่วยงานต้นสังกัดต้องกำกับดูแลอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เข้าสู่การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างแท้จริง มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาและเป็นเป้าหมาย

ที่สำคัญที่สุดที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคนในสถานศึกษาต้องรับรู้ และปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบให้บรรลุเป้าหมาย คือ มาตรฐานสถานศึกษากำหนดขึ้นนั่นเอง

กล่าวโดยสรุป ความสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน คือ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ชุมชนและสังคมว่าสถานศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาจากองค์กรการประกันคุณภาพการศึกษาที่รัฐกำหนด นักเรียนที่จบจากการศึกษาจากสถานศึกษามีคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สิงหา เทียมแสน (2558, หน้า 112-117) ได้ศึกษา เรื่องแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามกระบวนการประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเมืองแพร่ผลการศึกษา พบว่า สภาพการดำเนินงานตามกระบวนการประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองแพร่ โดยรวมมีสภาพการดำเนินงาน/ เป็นจริง อยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน สำหรับปัญหา คือ บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ ขั้นตอน วิธีการดำเนินงานตามกระบวนการประกันคุณภาพภายใน แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กไม่ชัดเจน รวมถึงหน่วยงานต้นสังกัดขาดการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบโดยแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามกระบวนการประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองแพร่ ควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจ รวมถึงสร้างความตระหนักให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามกระบวนการประกันคุณภาพภายในเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริม สนับสนุน การจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนา เด็กเล็กจนกลายเป็นวัฒนธรรมคุณภาพในการทำงาน พัฒนาผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิด้าน การประกันคุณภาพภายใน รวมทั้งหน่วยงานต้นสังกัดควรจัดให้มีการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามกระบวนการประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองแพร่ ทุกประเด็นและทุกด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ศศิวิมล คำสือ (2558, หน้า 102-105) ได้ศึกษา เรื่อง การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาการดำเนินงานเป็นไปตามระบบและดำเนินตามแผนมาตรฐานการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กและด้านผู้เรียน เด็กได้รับการเรียนรู้ตามแผนการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรของกรมการปกครองส่วนท้องถิ่นพื้นฐานของสถานศึกษาประกอบด้วย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และแนวปฏิบัติสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยตามแผนมาตรฐานการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการเผยแพร่มาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปกำหนดและจัดทำเป็นมาตรฐานการศึกษาของศูนย์มีการจัดโครงสร้างการบริหารจัดการตามสายงาน มีการกำกับติดตามการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาระยะสามปีและแผนปฏิบัติการที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนด โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีและการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษามีปัญหาในการดำเนินงาน พบว่า มีการดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง มีการเปลี่ยนแปลงด้านบุคลากร ทำให้ขาดความชัดเจนในด้านนโยบายการบริหารงาน การคัดเลือกหัวหน้าศูนย์ การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษามีความล่าช้า ขาดการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง บุคลากรทางการศึกษาน้อยแต่มีภาระงานมาก ครูผู้ดูแลเด็กเล็กไม่มีความรู้ความเข้าใจในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและการดูแลเด็กเล็กไม่มีการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบ เป็นหมวดหมู่การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแบบแผน การจัดทำรายงานการดำเนินงาน กระบวนการติดตามประเมินผลและปัญหาด้านพัฒนาการของผู้เรียนโดยแนวทางพัฒนาการดำเนินงานควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินงานควรมีการค้นคว้าร่วมวิเคราะห์กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อเป็นข้อปฏิบัติร่วมกัน เพิ่มการอบรมให้ความรู้ของครูผู้ดูแลเด็กเล็ก และนำเทคโนโลยีมาช่วยในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา สนับสนุนงบประมาณในการบริหารจัดการและการติดตามประเมินผล จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาที่มาจากนโยบายหลักของผู้บริหาร ปรับโครงสร้างหน้าที่ในการดำเนินงานให้เหมาะสม และควรมีการติดตามประเมินผลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ฐานมาศ สมวรรณ (2559, หน้า 89-95) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารจัดการตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา และเพื่อศึกษาแนวทาง

พัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยาจำนวน 6 ด้านคือ มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มาตรฐานด้านบุคลากร มาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย มาตรฐานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และมาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย หัวหน้าสถานศึกษา ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่าสภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านบุคลากร ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

พัชรี ผันถึงภูมิ (2559, หน้า 83-90) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการสอน ตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา โดยภาพรวมมีสภาพการปฏิบัติงานในระดับมากทุกด้าน เรียงอันดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สูงสุด ได้แก่ ด้านงานเอกสารประจำชั้นเรียน รองลงมา ได้แก่ ด้านการดูแลเด็กทรงลงมา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รองลงมา ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน รองลงมา ด้านการเขียนแผนการจัดการประสบการณ์ รองลงมา ด้านการประเมินพัฒนาผู้เรียน รองลงมา ด้านการจัดสภาพแวดล้อม รองลงมา ด้านสื่อการเรียนการสอน รองลงมา ด้านการนิเทศการสอน รองลงมา ด้านการพัฒนาตนเองรองลงมา ด้านจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา รองลงมา ด้านการจัดทำหลักสูตร และน้อยที่สุด ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ตามลำดับโดยมีข้อเสนอแนะว่า สภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการสอนตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ต่ำสุด เนื่องจากบุคลากรด้านการสอนขาดความรู้เรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน ดังนั้น ควรมีการจัดอบรม เรื่อง การทำวิจัยในชั้นเรียนที่หลากหลายรูปแบบ และวิทยากรควรอธิบายซ้ำ ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่บุคลากรด้านการสอน และนำผลการศึกษาทุกด้านไปปรับใช้เพื่อพัฒนาสภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพ ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สายฝน ไฟฟ้า (2559, หน้า 110-112) ได้ศึกษา เรื่อง สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยาพบว่า

1) สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขต อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา โดยภาพรวมทั้ง 8 ด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ รองลงมา ได้แก่ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 2) แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา พบว่า ด้านที่มีผู้ให้ข้อเสนอแนะจำนวนมากที่สุด คือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้เสนอแนะ คือ ควรให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

อภิญญา คำวังสีบ (2559, หน้า 89-95) ได้ศึกษา เรื่อง สภาพการดำเนินงานและแนวทางการบริหารจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยาพบว่าสภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการศึกษา ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมจากชุมชน และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีสภาพการบริหารจัดการมากทุก ๆ ด้านโดยมีแนวทางการบริหารจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา 1) แนวทางด้านการบริหารจัดการ ควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ อยากรให้ทางกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการเกี่ยวกับการจัดสรรเงินเดือน ค่าตอบแทนครูให้ทันต่อเหตุการณ์และเป็นปัจจุบัน 2) แนวทางด้านบุคลากรจัดบุคลากรเหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบให้ดีกว่านี้และเหมาะสมกับคุณวุฒิ ควรมีการจัดอบรม เรื่องการทำวิจัยในเด็กปฐมวัย และการอบรมสื่อการสอน เพิ่มทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ 3) แนวทางด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย จัดติดตั้งมุ้งลวด ปูพื้นทางเดินรอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดติดตั้งเครื่องเล่นสนามให้มีมาตรฐาน จัดขอบรอบรั้วบริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4) แนวทางด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ดูแลเด็กควรจัดสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยให้ตรงกับกิจกรรมของเด็ก ควรจัดให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก 5) แนวทางด้านการมีส่วนร่วม

และสนับสนุนทุกภาคส่วน ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมและให้การสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 6) แนวทางด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เด็กขาดการแข่งขัน ก็เข้าร่วมกับชุมชน อยากรให้เครือข่ายมีกิจกรรมกลุ่ม เช่น การผลิตสื่อ เยี่ยมศูนย์ในเครือข่าย

ภาควิชา จิตรจตุรพรกุล (2560, หน้า 101-104) ได้ศึกษา เรื่อง แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว ตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ในภาพรวม สภาพปัจจุบันมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพปัจจุบันด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การบริหารงานอย่างเป็นระบบ มาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม สำหรับสภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนั้นในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย แต่ก็ยังพบปัญหาที่ต้องดำเนินการแก้ไข เช่น การจัดโครงสร้างการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่เป็นระบบและชัดเจน ครูผู้ดูแลเด็กยังไม่มีความเข้าใจที่ดีพอด้านการจัดทำแผนพัฒนา และการจัดทำหลักสูตร สถานที่จัดกิจกรรมไม่เพียงพอ และไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก สภาพปัจจุบันมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย และการจัดกระบวนการพัฒนาด้านร่างกาย สำหรับสภาพปัญหาในภาพรวม พบว่ามีปัญหาน้อยที่สุด แต่จากการศึกษายังพบปัญหาในบางส่วน เช่น เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่ไม่ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ด้านคุณภาพเด็กสภาพปัจจุบันพบว่า ทุกด้านมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นผลมาจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ส่วนสภาพปัญหาด้านคุณภาพเด็กในภาพรวมอยู่ในระดับไม่มีปัญหา แต่ยังพบปัญหาในบางส่วน เช่น เด็กขาดการรู้จักระวังภัยต่อตนเองและผู้อื่น เด็กขาดการรู้จักอดทน และรอคอย เป็นต้น จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาดังกล่าวทำให้ทราบแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาในแต่ละด้าน เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็ก โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างการบริหารจัดการให้ชัดเจน รวมทั้งต้องมีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาตามแนวทางที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาวต้องร่วมกันจัดสภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกอาคารให้มีความมั่นคงปลอดภัย และได้มาตรฐานมีระบบป้องกันภัยหรือระบบรองรับเหตุ

ฉุกฉิน ครูผู้ดูแลเด็กต้องมีจำนวนพอและเหมาะสมต่อจำนวนเด็กและต้องได้เข้ารับการอบรมพัฒนาศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมให้เพิ่มมากขึ้น ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องเน้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้ครบทั้ง 4 ด้านโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ เด็กทุกคนจะต้องได้รับการตรวจสุขภาพเป็นประจำทุกปีอย่างต่อเนื่อง ครูผู้ดูแลเด็กทุกคนจะต้องสามารถสังเกตพฤติกรรมเด็กและแก้ไขปัญหาเบื้องต้นได้ องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาวต้องให้ความสำคัญกับการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ ด้านคุณภาพเด็ก เด็กทุกคนต้องมีพัฒนาการที่สมบูรณ์เหมาะสมตามวัย ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ-อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เด็กทุกคนต้องรู้จักการรอคอยและมีความอดทน ตลอดจนต้องมีสุขนิสัยในการดูแลตนเอง รู้จักระวังอุบัติเหตุที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

จันทร์สุดา ทราชมอ (2562, หน้า 63-65) ได้ศึกษา เรื่อง การศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงรายมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงรายพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รองลงมา คือ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านบุคลากรด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

เบญจพร ต่ำคำดี (2562, หน้า 95-105) ได้ศึกษา เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงรายและเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงรายโดยประยุกต์ใช้กระบวนการแบบวงจร เดมมิ่ง (Deming Cycle) PDCA เป็นกระบวนการทำงานให้สำเร็จพบว่าสภาพปัจจุบัน บริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใน อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ตามกระบวนการบริหารด้วยวงจรคุณภาพ PDCA ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่

สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีสภาพการบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” โดยมีแนวทางการบริหารจัดการแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเวียงป่าเป้าจังหวัดเชียงราย 1) แนวทางด้านการบริหารจัดการ ควรแต่งตั้งบุคลากรที่รับผิดชอบงานให้ชัดเจน มีการวางแผน นำแผนไปสู่การดำเนินงานตามขั้นตอน และประเมินติดตามอย่างเป็นระบบ 2) แนวทางด้านบุคลากร ควรมีการจัดทำแผนงานบุคลากรกำหนดอัตราส่วนของครูต่อเด็กปฐมวัยเพียงพอต่อการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3) แนวทางด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ส่งเสริมให้มีการวางแผนฝึกซ้อมป้องกันอุบัติเหตุ และรักษาความปลอดภัย 4) แนวทางด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา และมีการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ มีกระบวนการนิเทศ กำกับติดตามประเมินผลการใช้แผนจัดประสบการณ์เป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ 5) แนวทางด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน จัดให้มีการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วม เพื่อปรึกษาการจัดการศึกษา 6) แนวทางด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบประสาน ดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

วัชรา พรณรังษี (2563, หน้า 67-69) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเทิดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย พบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเทิดไทย ทั้ง 6 ด้าน โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารให้ความสำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมกับชุมชนและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดกิจกรรมภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ชุมชนและผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมทั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนและผู้ปกครองทราบ เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานให้ชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการประเมินผลการทำงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพ และการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเทิดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเทิดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กับการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเทอดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ศุกลพิทักษ์ มลาไวย์ (2563, หน้า 126-136) ได้ศึกษาเรื่อง มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุรินทร์ พบว่า มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ที่ผลเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งจะต้องดำเนินงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้ปรับปรุงเนื้อหา หลักเกณฑ์ให้สอดคล้องกับกฎหมายระเบียบและหนังสือสั่งการ โดยมีผลรายด้านดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นสถานศึกษา ตามมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีหน้าที่รับผิดชอบ การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพตามหลักวิชาการ กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง โดยความร่วมมือสนับสนุนของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ 2) ด้านบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เนื่องจากมาตรฐานตำแหน่ง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ครู พนักงานจ้างตามภารกิจและพนักงานจ้างทั่วไป คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง หน้าที่และความรับผิดชอบ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ การให้ได้รับเงินเดือน อัตราค่าตอบแทน และเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวของพนักงานจ้างตามภารกิจและพนักงานจ้างทั่วไป ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารและหัวหน้าส่วนราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การบริหารงานบุคคล กำหนดอัตราบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กำหนดค่าตอบแทน สิทธิสวัสดิการ การประเมินผลการปฏิบัติงาน การพัฒนาบุคลากรมีการกำหนดไว้ในมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 อย่างชัดเจน 3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เนื่องจากมีอาคารสถานที่ ที่ตั้ง จำนวนชั้นของอาคาร ทางเข้า-ออก ตัวอาคาร ประตู หน้าต่าง บันได วัสดุอุปกรณ์ สุขภัณฑ์ ห้องสุขา พื้นที่ใช้สอยภายในสิ่งแวดล้อมภายในอาคาร แสงสว่าง สิ่งแวดล้อมภายนอกอาคาร รั้ว สภาพแวดล้อมและมลภาวะพื้นที่เล่นกลางแจ้ง มาตรการด้าน

ความปลอดภัย การเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉินและอันตรายต่าง ๆ เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 4)ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก มีการส่งเสริมการเรียนรู้ อบรมเลี้ยงดูที่เน้นเด็กเล็กเป็นสำคัญการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยให้สอดคล้องกับบริบทของสังคม วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กเล็ก พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา มีการจัดประสบการณ์แก่เด็ก พัฒนาเด็กเล็กผ่านการเล่นและกิจกรรมต่าง ๆ มีการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม 5) ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เนื่องจากชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการพัฒนาอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกอาคาร ชุมชนมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรและงบประมาณเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการส่งเสริมให้ครอบครัว ชุมชนและสังคมได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการส่งเสริมให้ชุมชนและทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และพัฒนาให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งเรียนรู้และให้บริการด้านอื่น ๆ แก่ครอบครัวและชุมชน 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เนื่องจากมีการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่าย ชมรม สมาคม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงาน ด้านพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการประชุม มีการอบรมสัมมนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดทำแผน โครงการ หรือกิจกรรมส่งเสริมเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ในการดำเนินงานตามแผนงาน มีการกำหนดรูปแบบและ กิจกรรมความร่วมมือเพื่อส่งเสริมเครือข่ายให้มีความเข้มแข็งตามบริบทสังคมและวัฒนธรรมของท้องถิ่น มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบหรือร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างเป็นรูปธรรม

เมธินี กองทอง (2564, หน้า 583-585) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ พบว่าการบริหารจัดการศึกษามีค่าเฉลี่ยระดับมาก ส่วนองค์ประกอบมีค่าเฉลี่ยระดับปานกลางถึงมาก โดยมีค่าเฉลี่ยองค์ประกอบการมีส่วนร่วมของชุมชนมากเป็นอันดับหนึ่ง ส่วนที่อยู่ในระดับปานกลางนั้นประกอบด้วย องค์ประกอบด้าน

สิ่งก่อสร้าง การบริหารงานวิชาการ ส่วนองค์ประกอบด้านเครือข่ายมีค่าเฉลี่ยต่ำเป็นอันดับสุดท้าย ในส่วนของค่าเฉลี่ยการบริหารจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ค่าเฉลี่ย ในส่วนของการบริหารงานวิชาการและเครือข่าย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยจำแนกตามกลุ่มอายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ในส่วนของแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาของศูนย์เด็กเล็ก มีความเป็นไปได้มากกว่า ต้องพัฒนาผ่านการบริหารงานวิชาการ และการสร้างเครือข่าย เช่น จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยคำนึงถึงคุณลักษณะของเด็กแต่ละวัย หรือการพัฒนาเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นแนวทางสำหรับการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้น สามารถนำไปลงมือปฏิบัติได้ โดยความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ และการสร้างเครือข่ายของศูนย์ เช่น การพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียน หรือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้/กิจกรรมประจำวัน ในรูปแบบบูรณาการ โดยการให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่ายเด็กปฐมวัย กับการส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาเด็กปฐมวัยตาม ศักยภาพ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ และการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

วิศรุทธิ์ เทพสุรินทร์ (2564, หน้า 489-491) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการดำเนินงาน ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง พบว่าผลการวิเคราะห์ความเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย รองลงมา คือ ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย และด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

- 1) ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ข้อความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการบริหารจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่ไม่มีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน ครูไม่ตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์จากข้อมูลต่าง ๆ ที่ต้องจัดเก็บจากผู้เรียน และชุมชน ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหลายแห่งไม่ได้สังกัดและอยู่ในกำกับดูแลจากหน่วยงานด้านการศึกษา โดยตรงจึงอาจทำให้การบริหารจัดการข้อมูลยังไม่ดีเท่าที่ควร
- 2) ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในภาพรวมอยู่ในระดับปาน

กลาง ข้อความความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการจัดพื้นที่/มุมประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นที่เหมาะสมอย่างหลากหลาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาดความพร้อมเรื่องสถานที่ ที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจมาจากหน่วยงานอื่น สถานที่มีความคับแคบ ไม่สามารถจัดให้มีพื้นที่/มุมประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นให้หลากหลายได้ หากจะดำเนินการได้ต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการจัดหาพื้นที่และจัดสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งใหม่ 3 ด้าน

คุณภาพของเด็กปฐมวัยในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ข้อความความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เด็กมีน้ำหนักตัวเหมาะสมกับวัยและสูงดีสมส่วน ซึ่งมีบันทึกเป็นรายบุคคล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาดการจัดเก็บข้อมูลของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน ครูไม่ตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์จากข้อมูลต่าง ๆ ที่ต้องจัดเก็บจากผู้เรียนและชุมชน ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหลายแห่งไม่ได้สังกัดและอยู่ในกำกับดูแลจากหน่วยงานด้านการศึกษาโดยตรง จึงอาจทำให้การบริหารจัดการข้อมูลยังไม่ดีเท่าที่ควร และผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง จำแนกตามอายุ ประสบการณ์การทำงานและวุฒิการศึกษา ดังนี้ 1. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบจำแนกตามอายุ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกันมีสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ในด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแตกต่างกัน จำนวน 3 คู่ ได้แก่ กลุ่มที่มีอายุ 30-40 ปี กับ กลุ่มที่มีอายุ 41-50 ปี กลุ่มที่มีอายุ 30-40 ปี กับ กลุ่มที่มีอายุ 51-60 ปี และกลุ่มที่มีอายุ 30-40 ปี กับ กลุ่มที่มีอายุมากกว่า 60 ปี และในด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัยแตกต่างกัน จำนวน 3 คู่ ได้แก่ กลุ่มที่มีอายุ 30-40 ปี กับกลุ่มที่มีอายุ 41-50 ปี กลุ่มที่มีอายุ 30-40 ปีกับ กลุ่มที่มีอายุ 51-60 ปี และกลุ่มที่มีอายุ 51-60 ปี กับ กลุ่มที่มีอายุมากกว่า 60 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 ส่วนในด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ การดูแลและพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและดูแลสุขภาพของเด็ก การส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ภาษาและการสื่อสารของเด็ก การส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม ปลูกฝังคุณธรรมและความเป็นพลเมืองดีของเด็ก และการส่งเสริมเด็กในระยะเปลี่ยนผ่านให้ปรับตัวสู่การเชื่อมต่อในชั้นถัดไปของเด็ก โดยทั่วไปสามารถส่งเสริมให้เด็กได้รับได้ทุกที่ ทุกเวลาจากผู้ปกครอง ครู โดยใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เข้าถึงได้ตามวิถีชีวิตประจำวัน เช่น วัสดุออนไลน์ สนามเด็กเล่น และการเล่นกับเด็กวัยเดียวกันหรือต่างวัยกัน 2) ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีสภาพการ

ดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ แตกต่างกันในทุกด้าน ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย แตกต่างกันจำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 1-5 ปี กับ กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี และกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 1-5 ปี กับ กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย แตกต่างกันจำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 1-5 ปี กับ กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี และกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 1-5 ปีกับกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี และด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย แตกต่างกันจำนวน 1 คู่ ได้แก่กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 1-5 ปี กับ กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประสบการณ์ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านความรู้ ความคิด มุมมองต่อการดำเนินงาน การพัฒนางาน และการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน

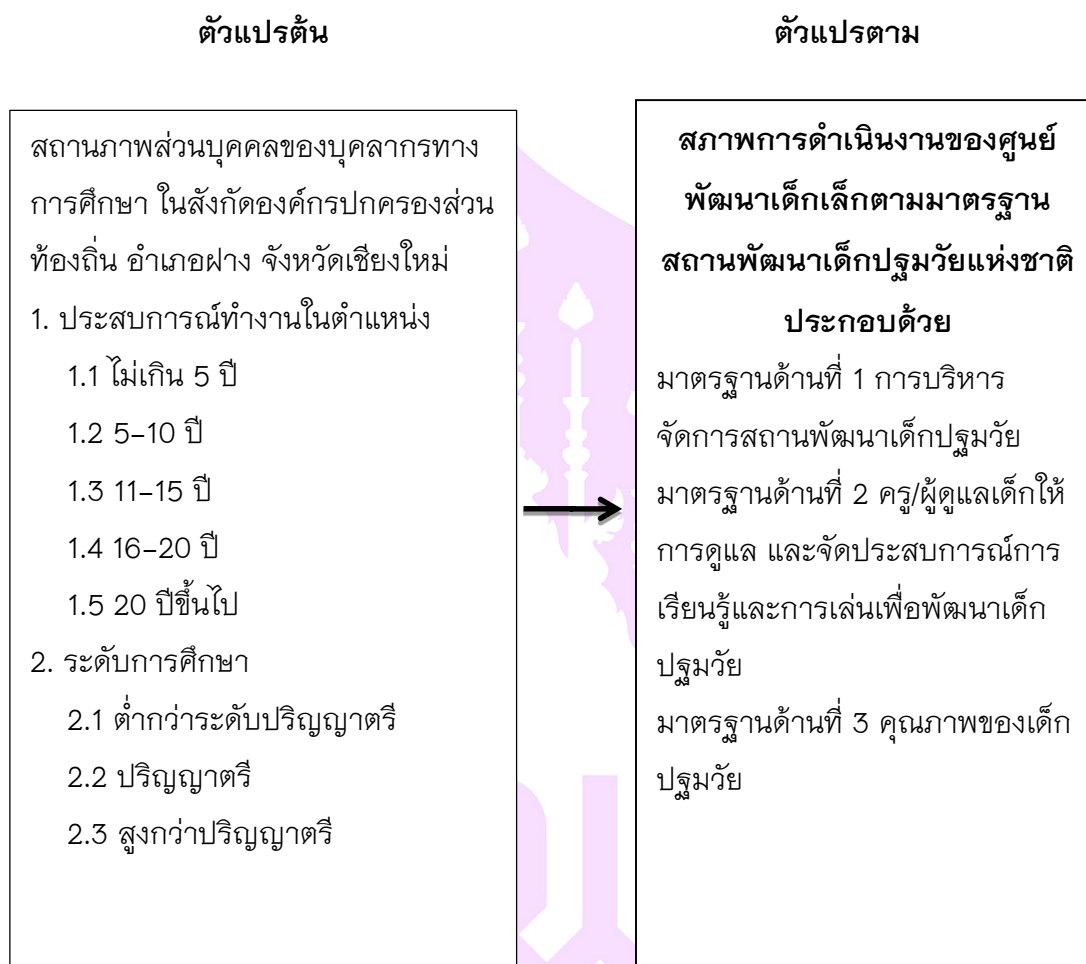
จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สรุปได้ว่า การดำเนินงานบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐานนั้น ต้องคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการตามมาตรฐานการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบไปด้วย มาตรฐานทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มาตรฐานด้านบุคลากร มาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย มาตรฐานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งนี้มาตรฐานทั้ง 6 ด้านนี้ ปัจจุบันได้มีการปรับใช้เป็นมาตรฐานกลาง คือ มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ซึ่งมีการประกาศใช้ในสถานศึกษาระดับปฐมวัยทุกสังกัดทุกประเภท ทั่วทั้งประเทศ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2562 เป็นต้นไป โดยมาตรฐานในรูปแบบเดิมทั้ง 6 ด้านสามารถนำมาเทียบเคียงกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติได้ดังนี้

มาตรฐานเดิม 6 ด้าน	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย แห่งชาติ
<ul style="list-style-type: none"> - มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก - มาตรฐานด้านบุคลากร - มาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย - มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน - มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย 	มาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
<ul style="list-style-type: none"> - มาตรฐานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 	มาตรฐานด้านที่ 2 ครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย
<ul style="list-style-type: none"> - มาตรฐานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร - มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย 	มาตรฐานด้านที่ 3 คุณภาพของเด็กปฐมวัย

ภาพ 1 แสดงมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

โดยมาตรฐานในการดำเนินงานเหล่านี้ต้องถูกขับเคลื่อนจากบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบไปด้วยข้าราชการครู ผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ครูพี่เลี้ยง พนักงานจ้างทั่วไปที่ปฏิบัติหน้าที่ดูแลเด็ก นักวิชาการศึกษา ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา หัวหน้าฝ่าย ผู้อำนวยการกองการศึกษา ผู้ปฏิบัติหน้าที่หรือรักษาการณ์ในด้านการศึกษา ทั้งนี้ตัวแปรที่สำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อสภาพการดำเนินงานคือบุคลากรทางการศึกษาดังกล่าว อันนำมาซึ่งการวิจัยนี้ โดยสามารถเขียนเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 2 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่บุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 10 แห่ง รวมจำนวน 142 คนแบ่งเป็น

ตาราง 2 แสดงประชากรที่ใช้ในการวิจัย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวนบุคลากรทางการศึกษา(คน)
เทศบาลตำบลเวียงฝาง	12
เทศบาลตำบลบ้านแม่ข่า	10
เทศบาลตำบลแม่ข่า	7
เทศบาลตำบลสันทราย	8
องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สุน	27
องค์การบริหารส่วนตำบลเวียง	17
องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฮอน	11
องค์การบริหารส่วนตำบลแม่คะ	22
องค์การบริหารส่วนตำบลม่อนปิ่น	22
องค์การบริหารส่วนตำบลโป่งน้ำร้อน	6
รวม	142 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสอบถาม คือ บุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ได้มาโดยวิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยการเปิดตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, p. 608) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 108 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนดังนี้

2.1 วิธีการสุ่มตัวอย่างตามวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นชนิดสัดส่วน (Stratified random sampling) โดยใช้จำนวนตัวอย่างที่คำนวณได้กำหนดสัดส่วน (Proportional stratified random sampling) ในแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนครบทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม

$$= \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่มชั้น}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ตาราง 3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวน (คน)	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
เทศบาลตำบลเวียงฝาง	12	9
เทศบาลตำบลบ้านแม่ข่า	10	8
เทศบาลตำบลแม่ข่า	7	5
เทศบาลตำบลสันทราย	8	6
องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สุ่น	27	20
องค์การบริหารส่วนตำบลเวียง	17	13
องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฮอน	11	8
องค์การบริหารส่วนตำบลแม่คะ	22	17
องค์การบริหารส่วนตำบลม่อนปิ่น	22	17
องค์การบริหารส่วนตำบลโป่งน้ำร้อน	6	5
รวม	142	108

2.2 การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างให้ได้ตามขนาดตัวอย่างที่กำหนดแล้วจึงทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ได้จัดเตรียมไว้สำหรับกลุ่มตัวอย่างในแต่ละองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นตามสัดส่วนในแต่ละชั้นภูมิให้ได้ครบจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 2 ตอน เพื่อใช้ในการสอบถามบุคลากรทางการศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์ประกอบส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่โดยมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ มีดังนี้

มาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

มาตรฐานด้านที่ 2 ครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

มาตรฐานด้านที่ 3 คุณภาพของเด็กปฐมวัย

โดยกำหนดค่าคะแนนของช่วงน้ำหนักแบบสอบถามเป็น 5 ระดับ แต่ละระดับมีความหมายดังนี้

5 หมายถึง สภาพการดำเนินงาน/การปฏิบัติมากที่สุด

4 หมายถึง สภาพการดำเนินงาน/การปฏิบัติมาก

3 หมายถึง สภาพการดำเนินงาน/การปฏิบัติปานกลาง

2 หมายถึง สภาพการดำเนินงาน/การปฏิบัติน้อย

1 หมายถึง สภาพการดำเนินงาน/การปฏิบัติน้อยที่สุด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 2 ตอน เพื่อใช้ในการสอบถามบุคลากรทางการศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) เพศ กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งและระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอผาง จังหวัดเชียงใหม่โดยมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

โดยแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 และนำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเดียวกันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่ฮาด จำนวน 30 คน โดยมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.90

การสร้างเครื่องมือ

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาสร้างขึ้นโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษา ค้นคว้าแนวคิดจากเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ 3 มาตรฐาน ประกอบไปด้วยมาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมาตรฐานด้านที่ 2 ครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยมาตรฐานด้านที่ 3 คุณภาพของเด็กปฐมวัย

2. จัดทำร่างแบบสอบถามจากประเด็นและสาระสำคัญตามนิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปรที่ได้จากกรอบแนวคิดของการวิจัย

3. นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา รับคำแนะนำมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำกลับไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องอีกครั้ง

4. นำร่างแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) รวมทั้งด้านการใช้ภาษา และอื่น ๆ ของข้อคำถามแต่ละข้อที่เห็นสมควรให้แก้ไขปรับปรุงเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของแต่ละข้อคำถาม แล้วนำข้อคำถามมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective: IOC) และเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67–1.00 โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อ ดังนี้

+1	หมายถึง	เมื่อแน่ใจข้อความตรงตามประเด็นของเนื้อหา
0	หมายถึง	เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความตรงตามประเด็นของเนื้อหา
-1	หมายถึง	เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความไม่ตรงตามประเด็นของเนื้อหา

5. ปรับปรุงข้อคำถามบางข้อตามข้อสังเกตและคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ภายใต้การดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับบุคลากรทางการศึกษาที่ไม่ใช่ประชากรในพื้นที่ คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) โดยวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202–204)

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบไปจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการทำวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ขอความอนุเคราะห์วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยาออกหนังสือถึงนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

2. นำหนังสือจาก วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา พรอมแนบแบบสอบถามเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขออนุญาตสอบถามข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 108 คน ด้วยตัวเอง

3. ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามมาได้ทั้งหมด จำนวน 108 ฉบับ มีความสมบูรณ์ จำนวน 108 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. ผู้วิจัยตรวจความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

1. ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่า ร้อยละ (Percentage)

2. ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ 3มาตรฐานวิเคราะห์โดยใช้สถิติการหาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ใช้การเปรียบเทียบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญโดยการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ (Sheffe's method)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน

1. ค่าร้อยละ (%)
2. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index: IOC) ของแบบสอบถาม
2. ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

ของครอนบาค (α)

สูตรที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

ดัชนีความสอดคล้อง IOC

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทนดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับพฤติกรรม

$\sum R$ แทนผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทนจำนวนผู้เชี่ยวชาญ

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient)

ของครอนบาค

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

n แทน จำนวนข้อในแบบสอบถาม

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของค่าคะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

S_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

สถิติเชิงบรรยาย

1. ค่าเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ X คือ ของครูผู้สอนแต่ละคน
 n คือ จำนวนครูผู้สอนทั้งหมด
 $\bar{X}$ คือ ค่าเฉลี่ย

2. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ X คือ คะแนนของครูผู้สอนแต่ละคน
 n คือ จำนวนครูผู้สอนทั้งหมด
 $S.D.$ คือ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3 วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบของคประกอบเดียว (One-Way Analysis of Variance)

หากพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

$$F = \frac{MS_B}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าแจกแจงของ F (f-distribution)
 MS_B แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
 (Mean Square between group)
 MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม
 (Mean Square with in group)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ในครั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม โดยแบ่ง ออกเป็น 3 ตอน ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่จำแนกตาม ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งและระดับการศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่และร้อยละ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 4 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	3	2.78
หญิง	105	97.22
รวม	108	100

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม		
ครู/ผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยผู้ดูแลเด็ก/บุคลากรสายงานการสอน	91	84.26
นักวิชาการการศึกษา	9	8.33
ผู้ช่วยนักวิชาการการศึกษา/เจ้าหน้าที่สนับสนุนในกองการศึกษาฯ	4	3.70
หัวหน้าฝ่าย/ผู้อำนวยการกองการศึกษา	2	1.85
เจ้าหน้าที่ตำแหน่งอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินงานด้านการศึกษา	2	1.85
รวม	108	100
ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง		
ไม่เกิน 5 ปี	42	38.89
5-10 ปี	25	23.15
11-15 ปี	13	12.04
16-20 ปี	9	8.33
20 ปีขึ้นไป	19	17.59
รวม	108	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	23	21.30
ปริญญาตรี	62	57.41
สูงกว่าปริญญาตรี	23	21.30
รวม	108	100

จากตาราง 4 พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถาม 108 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 97.22 และเป็นเพศชายจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.78 เมื่อจำแนกตาม ตามกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พบว่าเป็นครู/ผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยผู้ดูแลเด็ก/บุคลากรสายงานการสอนจำนวน 91 คนคิดเป็นร้อยละ 84.26 รองลงมาเป็นนักวิชาการการศึกษา จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 8.33 รองลงมาเป็นผู้ช่วยนักวิชาการการศึกษา/เจ้าหน้าที่สนับสนุนในกองการศึกษาฯ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 ที่เหลือเป็นหัวหน้าฝ่าย/ผู้อำนวยการกองการศึกษาและเจ้าหน้าที่ตำแหน่งอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินงาน

ด้านการศึกษา อย่างละ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.85 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง พบว่าส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งไม่เกิน 5 ปี จำนวน 42 คน คิดเป็น ร้อยละ 38.89 รองลงมาเป็น 5-10 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 23.15 รองลงมาเป็น 20 ปีขึ้นไป 19 คน คิดเป็นร้อยละ 17.59 รองลงมาเป็น 11-15 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 12.04 และ 16-20 ปี จำนวน 9 คนคิดเป็นร้อยละ 8.33 จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 57.41 ที่เหลือคือ จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีอย่างละ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 21.30

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงาน ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย แห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัด เชียงใหม่

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการดำเนินงาน/การปฏิบัติและ ลำดับที่ของสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย แห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ ฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวม

ด้าน	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	(n = 108)		แปรผล	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	4.20	0.53	มาก	3
2	ครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย	4.34	0.55	มาก	1
3	คุณภาพของเด็กปฐมวัย	4.25	0.59	มาก	2
รวมเฉลี่ย		4.27	0.56	มาก	

จากตาราง 5 พบว่า มาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.56) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.55) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.59) ซึ่งอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.53) ซึ่งอยู่ในระดับมากตามลำดับ

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

ด้าน	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	(n = 108)		แปรผล	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเป็นระบบโดยมีแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ/แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษารวมทั้งมีการกำกับติดตามผลการดำเนินงานเป็นประจำ	4.26	0.68	มาก	11
2	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารงานด้านการจัดการหลักสูตรสถานศึกษาโดยมีหลักสูตรสถานศึกษาและนำไปใช้ในการเรียนการสอน/การจัดประสบการณ์/กิจกรรมต่าง ๆ ตลอดปีการศึกษา	4.31	0.69	มาก	7
3	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบโดยมีการจัดเก็บบันทึกข้อมูลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นปัจจุบันและครบถ้วนทั้งด้านข้อมูลทั่วไปของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กข้อมูลครูและข้อมูลนักเรียนในแต่ละปีการศึกษา	4.31	0.68	มาก	6

ตาราง 6 (ต่อ)

ด้าน	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	(n = 108)		แปรผล	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
4	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/กองการศึกษา มีการบริหารจัดการบุคลากรโดยบุคลากรทางการศึกษามีคุณวุฒิ/คุณสมบัติตรงตามหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน	4.04	0.82	มาก	19
5	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/กองการศึกษา มีการจัดสรรบุคลากรทางการสอนให้มีจำนวนอัตราส่วนเหมาะสมพอเพียงกับจำนวนเด็กในแต่ละกลุ่มอายุ	3.86	0.86	มาก	21
6	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยอย่างเป็นระบบโดยมีแผนการจัดการด้านสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยและการกำกับติดตามผลการดำเนินงานเป็นประจำ	4.06	0.63	มาก	17
7	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/กองการศึกษา มีการบริหารจัดการด้านอาคารสถานที่ให้มีโครงสร้างตัวอาคารมั่นคงตั้งอยู่ในบริเวณและสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย	4.18	0.72	มาก	14
8	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดการดูแลความปลอดภัยของพื้นที่ภายในอาคารและภายนอกอาคาร	4.20	0.72	มาก	13
9	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/กองการศึกษา ดำเนินการจัดสรรครุภัณฑ์อุปกรณ์เครื่องใช้ของเด็กให้มีความปลอดภัยเหมาะสมและพอเพียงกับการใช้งาน	4.28	0.72	มาก	10

ตาราง 6 (ต่อ)

ด้าน	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	(n = 108)		แปรผล	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
10	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรการป้องกันและซักซ้อมรับมืออุบัติเหตุเหตุฉุกเฉินสถานการณ์ภัยพิบัติต่าง ๆ	3.97	0.88	มาก	20
11	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเดินทางอย่างปลอดภัยโดยมีแผนการดำเนินงานให้เกิดความปลอดภัย/กิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวข้องและมีการกำกับติดตามผลการดำเนินงานเป็นประจำ	4.04	0.77	มาก	18
12	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดการส่งเสริมสุขภาพอนามัยโดยมีการบันทึกผล/เฝ้าระวังการเจริญเติบโตของเด็กดูแลการเจ็บป่วยเบื้องต้นตลอดปีการศึกษา	4.40	0.74	มาก	3
13	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการดำเนินการตรวจสอบสุขอนามัยประจำวันตรวจสอบสุขภาพประจำปีและป้องกันควบคุมโรคติดต่ออย่างเป็นระบบ	4.43	0.66	มาก	2
14	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่ใช้สอยเป็นสัดส่วนตามกิจกรรมประจำวันของเด็กที่เหมาะสมตามช่วงวัยและการใช้ประโยชน์	4.11	0.70	มาก	16
15	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่/มุมประสบการณ์และแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่เหมาะสมและเพียงพอกับจำนวนเด็ก	4.15	0.77	มาก	15
16	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีห้องน้ำห้องส้วมที่แปร่งพื้น/ล้างมือเพียงพอสะอาดปลอดภัยและเหมาะสมกับการใช้งานของเด็ก	4.31	0.76	มาก	9

ตาราง 6 (ต่อ)

ด้าน	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	(n = 108)		แปรผล	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
17	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการควบคุมดูแล ความสะอาดของระบบสุขาภิบาลภายใน สถานศึกษา	4.21	0.64	มาก	12
18	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอุปกรณ์ภาชนะและ เครื่องใช้ส่วนตัวให้เพียงพอกับการใช้งาน ของเด็กทุกคนและดูแลความสะอาดและ ปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ	4.48	0.66	มาก	1
19	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมการมี ส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนโดยการ สื่อสารเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความ เข้าใจอันดีระหว่างพ่อแม่/ผู้ปกครอง เกี่ยวกับตัวเด็กและการดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กผ่านทางช่องทางต่าง ๆ	4.31	0.69	มาก	8
20	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมที่พ่อ แม่/ผู้ปกครอง/ครอบครัวและชุมชนมีส่วน ร่วมอยู่เสมอทุกปีการศึกษา	4.31	0.65	มาก	5
21	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการดำเนินการให้ เป็นแหล่งเรียนรู้แก่ชุมชนในเรื่องการ พัฒนาเด็กปฐมวัย	3.83	0.87	มาก	22
22	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคณะกรรมการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นตัวแทนจากทุก ภาคส่วนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจและบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.37	0.65	มาก	4
รวมเฉลี่ย		4.20	0.53	มาก	

จากตาราง 6 พบว่า มาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนา

เด็กปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.53) และเมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอุปกรณ์ภาชนะและเครื่องใช้ส่วนตัวให้เพียงพอกับการใช้งานของเด็กทุกคนและดูแลความสะอาดและปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.66) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการดำเนินการตรวจสอบอนามัยประจำวันตรวจสอบสุขภาพประจำปีและป้องกันควบคุมโรคติดต่ออย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.66) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดการส่งเสริมสุขภาพอนามัยโดยมีการบันทึกผล/เฝ้าระวังการเจริญเติบโตของเด็กดูแลการเจ็บป่วยเบื้องต้นตลอดปีการศึกษา ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.74) ซึ่งอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการดำเนินการให้เป็นแหล่งเรียนรู้แก่ชุมชนในเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.87) ซึ่งอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐาน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

ด้าน	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	(n = 108)		แปรผล	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ครู/ผู้ดูแลเด็กมีแผนจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2560 รวมทั้งมีการประเมินผลหรือปรับปรุงการจัดกิจกรรมให้ดียิ่งขึ้น	4.44	0.60	มาก	5
2	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่/มุมประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นที่เหมาะสมอย่างหลากหลายโดยมีพื้นที่/มุมประสบการณ์การเรียนรู้อย่างน้อย ๔ พื้นที่/มุมคือมุมบล็อกลูกหนังสือนั่งมุมบทบาทสมมติมุมเกมการศึกษาที่มีสื่อวัสดุและอุปกรณ์ที่หลากหลายและเพียงพอ	4.34	0.76	มาก	11

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้าน	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	(n = 108)		แปรผล	ลำดับ ที่
		$\bar{X}$	S.D.		
3	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านอย่างบูรณาการตามธรรมชาติของเด็กที่เรียนรู้ด้วยประสาทสัมผัสลงมือทำปฏิสัมพันธ์และการเล่น	4.35	0.67	มาก	10
4	ครู/ผู้ดูแลเด็กเลือกใช้สื่อ/อุปกรณ์เทคโนโลยี เครื่องเล่นและจัดสภาพแวดล้อมภายใน-ภายนอกแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอเหมาะสมปลอดภัย	4.14	0.69	มาก	18
5	ครู/ผู้ดูแลเด็กเฝ้าระวังติดตามพัฒนาการเด็กรายบุคคลเป็นระยะโดยมีการประเมินพัฒนาการครอบคลุมทุกด้านมีการบันทึกรายงานผลส่งต่อข้อมูลอย่างเป็นระบบรวมทั้งสื่อสารขอความร่วมมือและรายงานให้ผู้ปกครองทราบเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กร่วมกันทั้งบ้านและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.21	0.71	มาก	16
6	ครู/ผู้ดูแลเด็กมีการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและดูแลสุขภาพโดยมีการควบคุมดูแลให้เด็กได้รับประทานอาหารที่ครบถ้วนในปริมาณที่เพียงพอรวมทั้งส่งเสริมพฤติกรรมการกินของเด็กที่เหมาะสมเพื่อให้มีร่างกายที่แข็งแรง	4.51	0.65	มาก	2
7	ครู/ผู้ดูแลเด็กมีการตรวจสุขภาพอนามัยของเด็กประจำวันความสะอาดของร่างกายฟันและช่องปากเพื่อคัดกรองโรคและการบาดเจ็บ	4.44	0.67	มาก	6

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้าน	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	(n = 108)		แปลผล	ลำดับ ที่
		$\bar{X}$	S.D.		
8	ครู/ผู้ดูแลเด็กมีการเฝ้าระวังและติดตามการเจริญเติบโตของเด็กเป็นรายบุคคลมีการบันทึกผลภาวะโภชนาการอย่างต่อเนื่องและปรับพฤติกรรมเด็กที่มีภาวะทุพโภชนาการ (อ้วน/ผอม/ต่ำกว่าเกณฑ์)	4.39	0.76	มาก	7
9	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดให้มีการตรวจสุขภาพร่างกายฟันและช่องปากสายตาตามกำหนดของหน่วยงานในพื้นที่เช่นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโรงพยาบาลประจำอำเภอ เป็นต้น	4.38	0.76	มาก	8
10	ครู/ผู้ดูแลเด็กมีการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาภาษาและการสื่อสารโดยมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กได้คิดตั้งคำถามสืบเสาะหาความรู้แก้ปัญหาจินตนาการคิดสร้างสรรค์รวมทั้งยอมรับความคิดและผลงานที่แตกต่างของเด็ก	4.28	0.73	มาก	14
11	ครู/ผู้ดูแลเด็กมีการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ทางภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างหลากหลายฝึกฟังพูดถามตอบเล่าและสนทนาตามลำดับขั้นตอนพัฒนาการจัดกิจกรรมปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านมีทักษะการดูภาพฟังเรื่องราวพูดเล่าอ่านวาด/เขียนเบื้องต้นตามลำดับพัฒนาการ	4.28	0.67	มาก	13
12	ครู/ผู้ดูแลเด็กมีการจัดให้เด็กมีประสบการณ์เรียนรู้เกี่ยวกับตัวเด็กบุคคลสิ่งต่าง ๆ สถานที่และธรรมชาติรอบตัวด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ	4.43	0.67	มาก	4

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้าน	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	(n = 108)		แปรผล	ลำดับ ที่
		$\bar{X}$	S.D.		
13	ครู/ผู้ดูแลเด็กมีการจัดกิจกรรมและ ประสบการณ์ด้านคณิตศาสตร์และ วิทยาศาสตร์เบื้องต้นตามวัยโดยเด็กเรียนรู้ ผ่านประสาทสัมผัสและลงมือปฏิบัติด้วย ตนเอง	4.29	0.61	มาก	12
14	ครู/ผู้ดูแลเด็กมีการส่งเสริมพัฒนาการด้าน อารมณ์จิตใจ-สังคมโดยมีการจัดกิจกรรม ปลูกฝังคุณธรรมและความเป็นพลเมืองดี สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและมั่นคงระหว่าง ผู้ใหญ่กับเด็ก	4.36	0.68	มาก	9
15	ครู/ผู้ดูแลเด็กมีการจัดกิจกรรมสร้างเสริม ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับเด็กและการ แก้ไขข้อขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์	4.44	0.58	มาก	3
16	ครู/ผู้ดูแลเด็กมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็ก มีความสุขแจ่มใสร่าเริงได้แสดงออกด้าน อารมณ์ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองโดยผ่านการ เคลื่อนไหวร่างกายศิลปะดนตรีตามความ สนใจและความถนัด	4.51	0.63	มาก	1
17	ครู/ผู้ดูแลเด็กมีการส่งเสริมเด็กในระยะ เปลี่ยนผ่านให้ปรับตัวสู่การเชื่อมต่อในชั้น ถัดไปโดยมีการจัดกิจกรรมกับผู้ปกครองให้ เตรียมเด็กก่อนจากบ้านเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กและจัดกิจกรรมช่วงปฐมนิเทศให้เด็กค่อย ปรับตัวในบรรยากาศที่เป็นมิตร	4.21	0.58	มาก	15
18	ครู/ผู้ดูแลเด็กมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการ ปรับตัวก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น	4.19	0.63	มาก	17
รวมเฉลี่ย		4.34	0.55	มาก	

จากตาราง 7 พบว่า มาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและจัด ประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.55) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ครู/ผู้ดูแลเด็กมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กมีความสุขแจ่มใสร่าเริงได้แสดงออกด้าน อารมณ์ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองโดยผ่านการเคลื่อนไหวร่างกายศิลปะดนตรีตามความสนใจและ ความถนัด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.63) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการ ดำเนินการตรวจสุขภาพอนามัยประจำวันตรวจสุขภาพประจำปีและป้องกันควบคุมโรคติดต่ออย่าง เป็นระบบ ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.66) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการ จัดการส่งเสริมสุขภาพอนามัยโดยมีการบันทึกผล/เฝ้าระวังการเจริญเติบโตของเด็กดูแลการ เจ็บป่วยเบื้องต้นตลอดปีการศึกษา ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.74) ซึ่งอยู่ในระดับมาก และข้อที่มี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการดำเนินการให้เป็นแหล่งเรียนรู้แก่ชุมชนในเรื่อง การพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.87) ซึ่งอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐาน
สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ด้านคุณภาพของเด็ก
ปฐมวัย

ด้าน	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	(n = 108)		แปลผล	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัยโดยเด็กมี น้ำหนักตัวเหมาะสมกับวัยและสูงดีสมส่วน และมีบันทึกเป็นรายบุคคล	4.34	0.73	มาก	4
2	เด็กมีพัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่ (Gross Motor)	4.34	0.58	มาก	3
3	เด็กมีพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กและ สติปัญญาสมวัย (Fine Motor Adaptive)	4.30	0.65	มาก	7
4	เด็กมีพัฒนาการด้านการรับรู้และเข้าใจ ภาษา (Receptive Language)	4.16	0.73	มาก	14
5	เด็กมีพัฒนาการการใช้ภาษาสมวัย (Expressive Language)	4.20	0.73	มาก	13
6	เด็กมีพัฒนาการการช่วยเหลือตนเองและ การเข้าสังคม(Personal Social)	4.21	0.74	มาก	12
7	เด็กมีพัฒนาการสมวัยโดยรวม 5 ด้าน	4.31	0.65	มาก	6
8	เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัยและมีสุขนิสัยที่ เหมาะสมโดยเด็กมีน้ำหนักตัวเหมาะสมกับ วัยและสูงดีสมส่วนซึ่งมีบันทึกเป็นรายบุคคล	4.28	0.68	มาก	9
9	เด็กมีสุขนิสัยที่ดีในการดูแลสุขภาพตนเอง ตามวัย	4.25	0.71	มาก	11
10	เด็กมีสุขภาพช่องปากดีไม่มีฟันผุ	3.74	0.68	มาก	15

ตาราง 8 (ต่อ)

ด้าน	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	(n = 108)		แปรผล	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
11	เด็กมีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว	4.39	0.71	มาก	1
12	เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ	4.35	0.72	มาก	2
13	เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญาเรียนรู้และ สร้างสรรค์	4.26	0.70	มาก	10
14	เด็กมีพัฒนาการด้านภาษาและการสื่อสาร	4.29	0.72	มาก	8
15	เด็กมีพัฒนาการด้านสังคมคุณธรรมมีวินัย และความเป็นพลเมืองดี	4.33	0.71	มาก	5
รวมเฉลี่ย		4.27	0.56	มาก	

จากตาราง 8 พบว่า มาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.56) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ เด็กมีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.71) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือเด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.72) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือเด็กมีพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดใหญ่ (Gross Motor) ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.58) ซึ่งอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ เด็กมีสุขภาพช่องปากดี ไม่มีฟันผุ ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.68) ซึ่งอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตาม ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งและระดับการศึกษา

ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) ได้แก่ ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งและระดับการศึกษาเมื่อมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ตามวิธีการของเซฟเฟ้ (Scheffé) ปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ 9

ตาราง 9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1 ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	ระหว่างกลุ่ม	4	7.11	1.78	7.95*	0.00
	ภายในกลุ่ม	103	23.03	0.22		
	รวม	107	30.14			
2 ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย	ระหว่างกลุ่ม	4	8.31	2.08	8.81*	0.00
	ภายในกลุ่ม	103	24.29	0.24		
	รวม	107	32.60			
3 ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย	ระหว่างกลุ่ม	4	10.70	2.68	10.56*	0.00
	ภายในกลุ่ม	103	26.10	0.25		
	รวม	107	36.80			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	4	8.71	2.18	9.10*	0.00
	ภายในกลุ่ม	103	24.47	0.24		
	รวม	107	33.18			

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 พบว่าผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งในภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยและด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย จึงได้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธี วิธีเชฟเฟ (Scheffe') รายละเอียดปรากฏตามตาราง 10

ตาราง 10 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามประเภทการทำงานในตำแหน่ง

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	ประเภทการทำงานในตำแหน่ง	สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก				
		ไม่เกิน 5 ปี	5-10 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	20 ปีขึ้นไป
		1. ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	ไม่เกิน 5 ปี	-	-.42208*	-.52348*
	5-10 ปี	-	-	-.10140	.04545	-.22249
	11-15 ปี	-	-	-	.14685	-.12109
	16-20 ปี	-	-	-	-	-.26794
	20 ปีขึ้นไป	-	-	-	-	-
2. ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย	ไม่เกิน 5 ปี	-	-.41577*	-.56756*	-.31922	-.71624*
	5-10 ปี	-	-	-.15179	.09654	-.30047
	11-15 ปี	-	-	-	.24834	-.14867
	16-20 ปี	-	-	-	-	-.39701
	20 ปีขึ้นไป	-	-	-	-	-
3. ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย	ไม่เกิน 5 ปี	-	-.42527*	-.69255*	-.43386	-.79916*
	5-10 ปี	-	-	-.26728	-.00859	-.37389
	11-15 ปี	-	-	-	.25869	-.10661
	16-20 ปี	-	-	-	-	-.36530
	20 ปีขึ้นไป	-	-	-	-	-

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 เมื่อทดสอบความแตกต่างของสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

อำเภอฝางเป็นรายคู่ จำแนกตามประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง พบความแตกต่าง 9 คู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแตกต่างกันจำนวน 3 คู่ ได้แก่ กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงานไม่เกิน 5 ปี กับกลุ่ม 5-10 ปี กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงานไม่เกิน 5 ปี กับ กลุ่ม 11-15 ปี และกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงานไม่เกิน 5 ปี กับกลุ่ม 20 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย แตกต่างกันจำนวน 3 คู่ ได้แก่ กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงานไม่เกิน 5 ปี กับกลุ่ม 5-10 ปี กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงานไม่เกิน 5 ปี กับ กลุ่ม 11-15 ปี และกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงานไม่เกิน 5 ปี กับกลุ่ม 20 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย แตกต่างกันจำนวน 3 คู่ ได้แก่ กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงานไม่เกิน 5 ปี กับกลุ่ม 5-10 ปี กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงานไม่เกิน 5 ปี กับ กลุ่ม 11-15 ปี และกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงานไม่เกิน 5 ปี กับกลุ่ม 20 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 11 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามระดับการศึกษา

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1 ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	ระหว่างกลุ่ม	2	11.81	5.90	33.81*	0.00
	ภายในกลุ่ม	105	18.33	0.18		
	รวม	107	30.14			
2 ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย	ระหว่างกลุ่ม	2	9.65	4.83	22.07*	0.00
	ภายในกลุ่ม	105	22.95	0.22		
	รวม	107	32.60			

ตาราง 11 (ต่อ)

มาตรฐานสถานพัฒนา เด็กปฐมวัย	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1 ด้านการบริหารจัดการ สถานพัฒนาเด็ก ปฐมวัย	ระหว่างกลุ่ม	2	11.81	5.90	33.81*	0.00
	ภายในกลุ่ม	105	18.33	0.18		
	รวม	107	30.14			
2 ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้ การดูแล และจัด ประสบการณ์การ เรียนรู้และการเล่นเพื่อ พัฒนาเด็กปฐมวัย	ระหว่างกลุ่ม	2	9.65	4.83	22.07*	0.00
	ภายในกลุ่ม	105	22.95	0.22		
	รวม	107	32.60			
3 ด้านคุณภาพของเด็ก ปฐมวัย	ระหว่างกลุ่ม	2	13.84	6.92	31.63*	0.00
	ภายในกลุ่ม	105	22.96	0.22		
	รวม	107	36.80			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	11.76	5.88	29.17	
	ภายในกลุ่ม	105	21.42	0.20		
	รวม	107	33.18			

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 พบว่าผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามระดับการศึกษาในภาพรวมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยและด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัยจึงได้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffe') รายละเอียดปรากฏตามตาราง 12

ตาราง 12 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามระดับการศึกษา

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	ระดับการศึกษา	สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก		
		ต่ำกว่า	ปรีญญาตรี	สูงกว่าปรีญญาตรี
		ปรีญญาตรี		
1. ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	ต่ำกว่าปรีญญาตรี	-	-.75137*	-.90711*
	ปรีญญาตรี	-	-	-.15574
	สูงกว่าปรีญญาตรี	-	-	-
2. ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย	ต่ำกว่าปรีญญาตรี	-	-.70107*	-.78986*
	ปรีญญาตรี	-	-	-.08879
	สูงกว่าปรีญญาตรี	-	-	-
3. ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย	ต่ำกว่าปรีญญาตรี	-	-.75344*	-1.03768*
	ปรีญญาตรี	-	-	-.28424*
	สูงกว่าปรีญญาตรี	-	-	-

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 เมื่อทดสอบความแตกต่างของสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรายคู่ จำแนกตามระดับการศึกษา พบความแตกต่าง 7 คู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแตกต่างกันจำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปรีญญาตรี กับกลุ่มปรีญญาตรีและกลุ่ม

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับ กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยแตกต่างกันจำนวน 2 คู่ ได้แก่ กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับกลุ่มปริญญาตรีและกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับ กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัยแตกต่างกันจำนวน 3 คู่ ได้แก่ กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับกลุ่มปริญญาตรีกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับ กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี และกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี กับ กลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่องสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยและพัฒนาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษากลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้ดูแลเด็กผู้ช่วยผู้ดูแลเด็ก รวมทั้งบุคลากรสายงานการสอน นักวิชาการศึกษาคู่มือช่วยนักวิชาการศึกษา รวมทั้งเจ้าหน้าที่สนับสนุนในกองการศึกษา ผู้อำนวยการกองการศึกษาและเจ้าหน้าที่ตำแหน่งอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินงานด้าน การศึกษาของสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 108 ซึ่งใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญโดยการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ (Sheffe's method) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ผลปรากฏตามรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 105 คน คิดเป็น ร้อยละ 97.22 และเป็นเพศชายจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.78

จำแนกตาม ตามกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ พบว่าเป็นครู/ผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยผู้ดูแลเด็ก/บุคลากรสายงานการสอนจำนวน 91 คนคิดเป็นร้อยละ 84.26 รองลงมาเป็น นักวิชาการศึกษา จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 8.33 รองลงมาเป็นผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา/เจ้าหน้าที่สนับสนุนในกองการศึกษา จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 ที่เหลือเป็นหัวหน้า

ฝ่าย/ผู้อำนวยการกองการศึกษาและเจ้าหน้าที่ตำแหน่งอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินงานด้านการศึกษา อย่างละ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.85 ตามลำดับ

จำแนกตามประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งพบว่าส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งไม่เกิน 5 ปี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 38.89 รองลงมาเป็น 5-10 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 23.15 รองลงมาเป็น 20 ปีขึ้นไป 19 คน คิดเป็นร้อยละ 17.59 รองลงมาเป็น 11-15 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 12.04 และ 16-20 ปี จำนวน 9 คนคิดเป็นร้อยละ 8.33 ตามลำดับ

จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 57.41 ที่เหลือ คือ จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีอย่างละ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 21.30 ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยรองลงมาคือ ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัยและด้านที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก แต่ละด้านสรุปผล ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอุปกรณ์ภาชนะและเครื่องใช้ส่วนตัวให้เพียงพอกับการใช้งานของเด็กทุกคนและดูแลความสะอาดและปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอรองลงมาคือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการดำเนินการตรวจสอบอนามัยประจำวันตรวจสอบสุขภาพประจำปีและป้องกันควบคุมโรคติดต่ออย่างเป็นระบบรองลงมาคือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดการส่งเสริมสุขภาพอนามัยโดยมีการบันทึกผล/เฝ้าระวังการเจริญเติบโตของเด็กดูแลการเจ็บป่วยเบื้องต้นตลอดปีการศึกษาตามลำดับ และข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการดำเนินการให้เป็นแหล่งเรียนรู้แก่ชุมชนในเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยทุกข้อในด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือครู/ผู้ดูแลเด็กมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กมีความสุข

แจ่มใสไร้เงาได้แสดงออกด้านอารมณ์ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองโดยผ่านการเคลื่อนไหวร่างกาย ศิลปะดนตรีตามความสนใจและความถนัดของลงมาคือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการดำเนินการตรวจสุขภาพอนามัยประจำวันตรวจสุขภาพประจำปีและป้องกันควบคุมโรคติดต่ออย่างเป็นระบบ รองลงมาคือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดการส่งเสริมสุขภาพอนามัยโดยมีการบันทึกผล/เข้าระวางการเจริญเติบโตของเด็กดูแลการเจ็บป่วยเบื้องต้นตลอดปีการศึกษา ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการดำเนินการให้เป็นแหล่งเรียนรู้แก่ชุมชนในเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยทุกข้อในด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมาก

2.3 ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือเด็กมีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.71) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือเด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ รองลงมาคือเด็กมีพัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือเด็กมีสุขภาพช่องปากดีไม่มีฟันผุโดยทุกข้อในด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3. การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย แห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัด เชียงใหม่ จำแนกตามประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งและระดับการศึกษาสรุปผลดังนี้

3.1 การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย แห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัด เชียงใหม่ จำแนกตามประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งพบว่า ในภาพรวมมีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน มีความแตกต่างอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็ก ปฐมวัยด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนา เด็กปฐมวัยและด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัยโดยมีความแตกต่างจำนวน 9 คู่ จึงได้เปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ยรายคู่ ดังนี้

3.1.1 ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงาน ไม่เกิน 5 ปี มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย แห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัด เชียงใหม่แตกต่างกับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี และผู้ตอบ

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่แตกต่างจากผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงาน 20 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ในภาพรวมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านครู/ผู้ดูแลเด็ก ให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัยโดยมีความแตกต่างจำนวน 7 คู่ จึงได้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ดังนี้

3.2.1 ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่แตกต่างกับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่แตกต่างกับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2.2 ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่แตกต่างกับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่แตกต่างกับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2.3 ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่แตกต่างกับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาปริญญา

ตรี และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่แตกต่างกับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีรวมทั้งผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่แตกต่างกับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านครู/ผู้ดูแลเด็ก ให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูลภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ ประสบการณ์ในการทำงาน และวุฒิการศึกษา ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่สำคัญและสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการส่งเสริมให้เข้ารับการอบรมให้ความรู้จากต้นสังกัดเป็นประจำสม่ำเสมอ สอดคล้องกับจันทร์สุตา ทราชมอ (2562) ที่ได้กล่าวว่า ด้านการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในภาพรวมพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่าผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษามีการควบคุมคุณภาพการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ มีความรู้ในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีนโยบายในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน โดยแตกต่างจากช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนมากเพิ่งเริ่มก่อตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือเพิ่งได้รับการถ่ายโอนสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจากหน่วยงานอื่น อาทิเช่น กรมพัฒนาชุมชนหรือกรมศาสนา อย่างเป็นทางการจึงขาดองค์ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เพียงพออีกทั้งในปัจจุบันได้มีการกำหนดให้บุคลากรทางการศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเข้ารับการอบรมเป็นประจำทุกปีตามเกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment: LPA) ที่มีการ

ประเมินเป็นประจำทุกปี รวมทั้งได้มีหนังสือสั่งการ แนวทางและมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติที่ชัดเจน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) ที่ได้ประกาศใช้มาตรฐานดังกล่าวในการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และใช้เป็นเกณฑ์ในการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกจาก สมศ. (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาขององค์การมหาชน) จึงทำให้ผลการวิจัย สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ในครั้งนี้ พบความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามในระดับมากทุกด้านและอภิปรายผลรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยผลการวิจัยพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอฝาง ส่วนใหญ่มีความพร้อมและองค์ความรู้ในด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นอย่างดี โดยได้รับการส่งเสริมให้เข้ารับการอบรมเป็นประจำทุกปี แม้บุคลากรในบางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะไม่ใช้ตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา หรือมีวุฒิการศึกษาในด้านการศึกษาโดยตรง แต่บุคลากรเหล่านั้นมีการศึกษาหาความรู้ และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงทำให้สามารถบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับ ฐานมาศ สมวรรณ (2559) ที่ได้ทำการศึกษาการบริหารจัดการตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ซึ่งมีสภาพการบริหารจัดการอยู่ในระดับมากเนื่องจากการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ ได้ดำเนินการในปัจจุบัน ได้ดำเนินงานตามมาตรฐานการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 6 ด้าน โดยได้เตรียมความพร้อมให้กับเด็กปฐมวัยในช่วงอายุ 2-5 ปี ให้ได้รับการจัดประสบการณ์เพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สามารถเตรียมความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมได้

1.2 ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยผลการวิจัยพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครู/ผู้ดูแลเด็ก ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอฝางส่วนใหญ่ได้รับการส่งเสริมและนิเทศให้ความรู้จากต้นสังกัด คือกองการศึกษา โดยมีการทำงานอย่างเป็นระบบรู้จักรอบภาระหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดี โดยครู/ผู้ดูแลเด็กที่มีประสบการณ์ทำงานน้อย มีความกระตือรือร้นหาความรู้เพิ่มเติมให้แก่ตนเอง ประกอบกับสื่อการสอนในการจัดประสบการณ์ในปัจจุบันที่มีมากมาย หลากหลายรูปแบบ ซึ่งสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับพัชรี ฝิ่นถึงภูมิ (2559)

ที่ได้ทำการศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการสอน ตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ซึ่งมีสภาพการปฏิบัติงานด้านการสอนอยู่ในระดับมาก เนื่องจากบุคลากรด้านการสอนมีการจัดบันทึกการประเมินพัฒนาการเด็กไว้เป็นหลักฐานครบทั้ง 4 ด้าน โดยการสังเกต การสัมภาษณ์หรือสอบถามจากตัวเด็กเองมีการประเมินพัฒนาการเด็กร่วมกับผู้ปกครอง และมีการจัดทำกรประเมินพัฒนาการของเด็กอย่างสม่ำเสมอและเป็นระบบ เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้นตามวัย

1.3 ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองในปัจจุบันให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้เด็กได้รับการศึกษาอย่างถูกต้องเหมาะสมตามวัย โดยพบว่าผู้ปกครองในอำเภอฝางทั้งชาวไทยและแรงงานข้ามชาติใช้สิทธิในการนำเด็กเข้ารับการศึกษาระดับพื้นฐานเกือบทุกคนครบถ้วน อีกทั้งผู้ปกครองที่ได้รับการศึกษาสามารถส่งสอนเลี้ยงดู หรือส่งเสริมบุตรหลานตามคำแนะนำของครูได้อย่างถูกต้อง ทำให้คุณภาพของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ วัชรฯ พรรณรังษี (2563) ที่ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเทอดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ซึ่งเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการเจริญเติบโต มีพัฒนาการสมวัย และมีสุขนิสัยที่เหมาะสมมีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว อารมณ์จิตใจ สังคม คุณธรรม มีวินัยและความเป็นพลเมืองดีมีพัฒนาการด้านสติปัญญา เรียนรู้และสร้างสรรค์ และมีพัฒนาการด้านภาษาและการสื่อสารเป็นไปตามวัย ซึ่งเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) ที่มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการตามวัยเต็มตามศักยภาพ และมีความพร้อมในการเรียนรู้ต่อไปเมื่อจบการศึกษา ระดับปฐมวัย คือ 1) ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรงและมีสุขนิสัยที่ดี 2) สุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม 3) มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และ 4) มีทักษะการคิด การใช้ภาษาสื่อสารและการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

2. การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกประเภทการดำเนินงาน ในภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่ทำงานมานาน จะมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า ได้พบเจอกับเหตุการณ์หรือกรณีศึกษาที่หลากหลาย ได้มีเวลาในการทดลองวิธีแก้ไขปัญหาด้วย

วิธีต่าง ๆ ซึ่งบางวิธีต้องใช้เวลาในการศึกษาจึงจะพบว่าวิธีแก้ปัญหานั้น ๆ ได้ผลจริง รวมทั้งได้มีโอกาสเข้ารับการอบรมพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จึงมีมุมมองหรือความคิดเห็นที่แตกต่างจนนำไปสู่การดำเนินงานตามมาตรฐานให้เกิดประสิทธิภาพได้ดียิ่งขึ้น ปี สอดคล้องกับการศึกษาของวิศรุต เทพสุรินทร์ (2564) ที่ได้ทำการศึกษามาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปางพบว่าประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่ต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติแตกต่างกันในทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เพราะว่าประสิทธิภาพทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านความรู้ ความคิด มุมมองต่อการดำเนินงาน การพัฒนางาน และการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน

3. การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่ระดับการศึกษาสูงกว่า มีโอกาสได้ศึกษาองค์ความรู้ แนวคิด ทฤษฎี หรือหลักการต่าง ๆ มาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ และดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับ วิเลชา ปรีชา (2561) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชพบว่าระดับการศึกษาที่ต่างกันมีผลต่อการดำเนินงานที่ต่างกัน โดยในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางประการอาจจำเป็นต้องใช้ความรู้ แนวคิดหรือหลักทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างง่ายและราบรื่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจากผลการวิจัยแม้จะพบว่ามีความสภาพการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ทั้งนี้ควรพิจารณาพัฒนาในข้อที่มีสภาพการดำเนินงานน้อยที่สุด ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการดำเนินการให้เป็นแหล่งเรียนรู้แก่ชุมชนในเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และพัฒนาให้ได้มาตรฐานที่ดียิ่งขึ้นไป

2. ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยจากผลการวิจัยแม้จะพบว่ามีความสภาพการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ทั้งนี้ควรพิจารณาพัฒนาในข้อที่มีสภาพการดำเนินงานน้อยที่สุด ได้แก่ ครู/ผู้ดูแลเด็กเลือกใช้สื่อ/

อุปกรณ์ เทคโนโลยี เครื่องเล่น และจัดสภาพแวดล้อมภายใน-ภายนอก แหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอ เหมาะสม ปลอดภัย เพื่อให้ครู/ผู้ดูแลเด็กสามารถเลือกใช้สื่อ/อุปกรณ์ เทคโนโลยีให้เหมาะสม รวมทั้งสามารถจัดสภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เหมาะสม ปลอดภัยกับเด็กได้ดียิ่งขึ้นไป

3. ด้านคุณภาพของเด็กแม้จะพบว่า มีสภาพการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ทั้งนี้ควรพิจารณาพัฒนาในข้อที่มีสภาพการดำเนินงานน้อยที่สุด ได้แก่ เด็กมีสุขภาพช่องปากดี ไม่มีฟันผุ เพื่อให้เด็กมีสุขภาพช่องปากและฟันที่ดี ทั้งนี้อาจประสานกับทางด้านสาธารณสุขในพื้นที่เพื่อพัฒนาสภาพการดำเนินงานในด้านดังกล่าวให้ดียิ่งขึ้นไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย แห่งชาติ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่
2. ควรศึกษาบทบาทของคณะกรรมการผู้บริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย กับ ประสิทธิภาพการดำเนินงานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่
3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2553). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนา**

เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.

กระทรวงมหาดไทย. (2565). **แผนปฏิบัติการรายปี (พ.ศ. 2565).** กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์กระทรวงมหาดไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). **คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546**

(สำหรับเด็ก 3-5 ปี). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). **มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (พิมพ์ครั้งที่ 1).**

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กระทรวงศึกษาธิการ.

จันทร์สุดา ทราชมอ. (2562). **การศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐาน**

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่จัน จังหวัด

เชียงราย. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.

ฐานมาศ สมวรรณ. (2559). **การบริหารจัดการตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็ก**

เล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา.

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น.** พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

เบญจพร ต่ำคำดี. (2562). **แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กร**

ปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย.

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.

พัชรี ฝันถึงภูมิ. (2559). **สภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการสอน ตามบทบาทหน้าที่**

ความรับผิดชอบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา.

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.

ภาคิม จิระจตุรพรกุล. (2560). **แนวทางการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของ**

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว ตามมาตรฐานศูนย์

เด็กเล็กแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.

เมธินี กองทอง (ผู้บรรยาย). (22 พฤษภาคม 2564). **การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก**

ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตราฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในเขต
อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ เรื่อง คุณภาพของ
การบริหารจัดการและนวัตกรรม ครั้งที่ 7 (หน้า 578-585). อุบลราชธานี:
มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น.

วัชรา พรรณรังสี. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
กับการดำเนินงานตามมาตราฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์
พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลเขตไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง
จังหวัดเชียงราย. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.

วิศรุทธิ์ เทพสุรินทร์ (ผู้บรรยาย). (1 เมษายน – 14 พฤษภาคม 2564). สภาพการดำเนินงาน
ตามมาตราฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในเขตพื้นที่อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง. ใน รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการ
บัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 7 (หน้า 481-493). พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.

วิเลขา ปรีชา. (2561). การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนจังหวัด
นครศรีธรรมราช. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร,
14(67), 137-144.

ศศิวิมล คำลือ. (2558). การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่.
การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

ศุกลพิทักษ์ ณาโฉก. (2563). มาตราฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ ค.ม.,
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, ศรีสะเกษ.

สมคิด พรหมจ้อย และสุพัตร์ พิบูลย์. (2544). การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. นนทบุรี:
จตุพรดีไซน์.

สายฝน ไฟฟ้า. (2559). สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็ก
เล็กในเขตอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา.
การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.

สิงหา เทียมแสน. (2558). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามกระบวนการประกัน
คุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบล อำเภอ
เมืองแพร่. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศษ.ม.,

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

สุวรรณ พิณตานนท์ และกาญจนา วัชรสุนทร. (2556). **การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: เอ็ดดูมิเดียพับลิชชิง.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2545). **การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

อภิญา คำวังสีบ. (2559). **สภาพการดำเนินงานและแนวทางการบริหารจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.

Cronbach, L. J. (1990). **Essentials of Psychological Testing** (5th ed.). New York: Harper & Row.

Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**, 30(3), 607-610.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษารองศาสตราจารย์วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
2. นางสาวลักการะ หนันชัย ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3
3. นายประสพชัยศิริ จาริเพ็ญ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สาว

ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการศึกษา

เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัด
เชียงใหม่

คำชี้แจง การตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยฉบับนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ โดยนายกชกร แสนทาใจ ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ องค์กรบริหารส่วนตำบลโป่งน้ำร้อน นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา วิทยาเขตเชียงราย

2. สาระสำคัญของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ มี 3 มาตรฐาน

1. มาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

2. มาตรฐานด้านที่ 2 ครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

3. มาตรฐานด้านที่ 3 คุณภาพของเด็กปฐมวัย

- เด็กช่วงอายุ 2 ปี (อายุ 2 ปี-2 ปี 11 เดือน 29 วัน)

- เด็ก อายุ 3 ปี-อายุ 6 ปี (ก่อนเข้าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1)

ทั้งนี้หากผู้ตอบแบบสอบถามเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานในกองการศึกษา/รักษาการณ์/เจ้าหน้าที่ที่ได้รับหมายให้ปฏิบัติงานด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหลายแห่ง ให้ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ในลักษณะภาพรวมของสภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีหน้าที่กำกับดูแล และภาพรวมของคุณภาพเด็กปฐมวัยทั้งหมด หากเป็นบุคลากรสายการสอนที่อยู่ประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งใดแห่งหนึ่งให้ตอบแบบสอบถามตามสภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและภาพรวมของคุณภาพเด็กปฐมวัยของตนเอง

3. ในการตอบแบบสอบถามขอความกรุณาท่านได้ตอบคำถามทุกข้อ และโปรดตอบให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด เพราะจะทำให้การวิจัยครั้งนี้มีประโยชน์อย่างแท้จริง ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยจะเก็บรักษาไว้เป็นความลับ จะนำมาใช้เพื่อวิเคราะห์หาผลรวมสำหรับการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น ผลวิจัยที่ปรากฏออกมาจะไม่เป็นผลต่อการปฏิบัติหน้าที่และด้านส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ประการใด

4. เพื่อความสะดวกรวดเร็วผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบผ่านทาง Google Form ตาม QR Code ที่แนบท้ายมานี้

QR Code แบบสอบถามผ่านระบบ Google form

หากมีข้อสงสัยหรือดำเนินการกรอกแบบสอบถามเรียบร้อยแล้วสามารถติดต่อได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ 0871885481 หรือ ติดต่อทางช่องทาง Line โดยค้นหาเพื่อนด้วยหมายเลขโทรศัพท์ข้างต้น ข้าพเจ้านายกชกร แสนหาใจ ผู้เก็บข้อมูล ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งในความอนุเคราะห์ของท่านและความร่วมมือในการสละเวลาให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยของข้าพเจ้า

แบบสอบถามเพื่อการศึกษา

เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัด
เชียงใหม่

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1.เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2.กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม

( ) 1. ครู/ผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยผู้ดูแลเด็ก/บุคลากรสายงานการสอน

( ) 2. นักวิชาการการศึกษา

( ) 3. ผู้ช่วยนักวิชาการการศึกษา/เจ้าหน้าที่สนับสนุนในกองการศึกษาฯ

( ) 4. หัวหน้าฝ่าย/ผู้อำนวยการกองการศึกษา

( ) 5. วิชาการณ์/เจ้าหน้าที่ตำแหน่งอื่นๆที่ได้รับมอบหมายให้

ดำเนินงานด้านการศึกษา

3.ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง

( ) ไม่เกิน 5 ปี

( ) 5-10 ปี

( ) 11-15 ปี

( ) 16-20 ปี

( ) 20 ปีขึ้นไป

4.ระดับการศึกษา

( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี

( ) ปริญญาตรี

( ) ปริญญาโท

( ) ปริญญาเอก

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือเพียงช่องเดียวตามความคิดของท่าน

5 หมายถึง สภาพการดำเนินงาน/การปฏิบัติมากที่สุด

4 หมายถึง สภาพการดำเนินงาน/การปฏิบัติมาก

3 หมายถึง สภาพการดำเนินงาน/การปฏิบัติปานกลาง

2 หมายถึง สภาพการดำเนินงาน/การปฏิบัติน้อย

1 หมายถึง สภาพการดำเนินงาน/การปฏิบัติน้อยที่สุด

ข้อ	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	สภาพการดำเนินงาน/การปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
มาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย						
1	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเป็นระบบ โดยมีแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ/แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา รวมทั้งมีการกำกับติดตามผลการดำเนินงานเป็นประจำ					
2	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารงานด้านการจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีหลักสูตรสถานศึกษาและนำไปใช้ในการเรียนการสอน/การจัดประสบการณ์/กิจกรรมต่างๆตลอดปีการศึกษา					
3	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบโดยมีการจัดเก็บ บันทึกข้อมูลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นปัจจุบัน และครบถ้วนทั้งด้านข้อมูลทั่วไปของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ข้อมูลครูและข้อมูลนักเรียนในแต่ละปีการศึกษา					

ข้อ	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	สภาพการดำเนินงาน/การปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
4	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/กองการศึกษา มีการบริหารจัดการบุคลากร โดยบุคลากรทางการศึกษามีคุณวุฒิ/คุณสมบัติตรงตามหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน					
5	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/กองการศึกษา มีการจัดสรรบุคลากรทางการสอนให้มีจำนวนอัตราส่วนเหมาะสมพียงกับจำนวนเด็กในแต่ละกลุ่มอายุ					
6	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ โดยมีแผนการจัดการด้านสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย และมีการกำกับติดตามผลการดำเนินงานเป็นประจำ					
มาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย						
7	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/กองการศึกษา มีการบริหารจัดการด้านอาคารสถานที่ ให้มีโครงสร้างตัวอาคารมั่นคง ตั้งอยู่ในบริเวณและสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย					
8	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดการดูแลความปลอดภัยของพื้นที่ภายในอาคารและภายนอกอาคาร					
9	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/กองการศึกษา ดำเนินการจัดสรร ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องใช้ของเด็กให้มีความปลอดภัยเหมาะสมและพียงกับการใช้งาน					

ข้อ	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	สภาพการดำเนินงาน/การปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
10	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรการป้องกันและซักซ้อมรับมืออุบัติเหตุ เหตุฉุกเฉิน สถานการณ์ภัยพิบัติต่างๆ					
11	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเดินทางอย่างปลอดภัย โดยมีแผนการดำเนินงานให้เกิดความปลอดภัย/กิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวข้องและมีการกำกับติดตามผลการดำเนินงานเป็นประจำ					
12	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดการส่งเสริมสุขภาพ อนามัย โดยมีการบันทึกผล/เฝ้าระวังการเจริญเติบโตของเด็ก ดูแลการเจ็บป่วยเบื้องต้น ตลอดปีการศึกษา					
13	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการดำเนินการตรวจสอบอนามัยประจำวัน ตรวจสอบสุขภาพประจำปี และป้องกันควบคุมโรคติดต่ออย่างเป็นระบบ					
14	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่ใช้สอยเป็นสัดส่วนตามกิจวัตรประจำวันของเด็กที่เหมาะสมตามช่วงวัยและการใช้ประโยชน์					
15	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่/มุมประสบการณ์ และแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่เหมาะสมและเพียงพอกับจำนวนเด็ก					
16	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีห้องน้ำ ห้องส้วมที่แปร่งพื้น/ล้างมือเพียงพอ สะอาด ปลอดภัย และเหมาะสมกับการใช้งานของเด็ก					

ข้อ	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	สภาพการดำเนินงาน/การปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
17	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการควบคุมดูแล ความสะอาดของระบบสุขาภิบาล ภายในสถานศึกษา					
18	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอุปกรณ์ภาชนะ และเครื่องใช้ส่วนตัวให้เพียงพอกับการ ใช้งานของเด็กทุกคน และดูแลความ สะอาดและปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ					
19	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมการมี ส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน โดยการสื่อสารเพื่อสร้างความสัมพันธ์ และความเข้าใจอันดีระหว่างพ่อแม่/ ผู้ปกครอง เกี่ยวกับตัวเด็กและการ ดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กผ่าน ทางช่องทางต่าง ๆ					
20	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมที่ พ่อแม่/ผู้ปกครอง/ครอบครัวและชุมชน มีส่วนร่วมอยู่เสมอทุกปีการศึกษา					
21	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการดำเนินการให้ เป็นแหล่งเรียนรู้แก่ชุมชนในเรื่องการ พัฒนาเด็กปฐมวัย					
22	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคณะ กรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ เป็นตัวแทนจากทุกภาคส่วนในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและ บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					

ข้อ	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	สภาพการดำเนินงาน/การปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
มาตรฐานด้านที่ 2 ครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย						
1	ครู/ผู้ดูแลเด็กมีแผนจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2560 รวมทั้งมีการประเมินผลหรือปรับปรุงการจัดกิจกรรมให้ดียิ่งขึ้น					
2	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่/มุม ประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นที่เหมาะสมอย่างหลากหลาย โดยมีพื้นที่/มุมประสบการณ์การเรียนรู้อย่างน้อย 4 พื้นที่/มุม คือ มุมบล็อก มุมหนังสือ มุมบทบาทสมมติ มุมเกมการศึกษา ที่มีสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ที่หลากหลาย และเพียงพอ					
3	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านอย่างบูรณาการตามธรรมชาติของเด็กที่เรียนรู้ด้วยประสาทสัมผัส ลงมือทำ ปฏิสัมพันธ์ และการเล่น					
4	ครู/ผู้ดูแลเด็กเลือกใช้สื่อ/อุปกรณ์ เทคโนโลยี เครื่องเล่นและจัดสภาพแวดล้อมภายใน-ภายนอก แหล่งเรียนรู้ ที่เพียงพอเหมาะสมปลอดภัย					

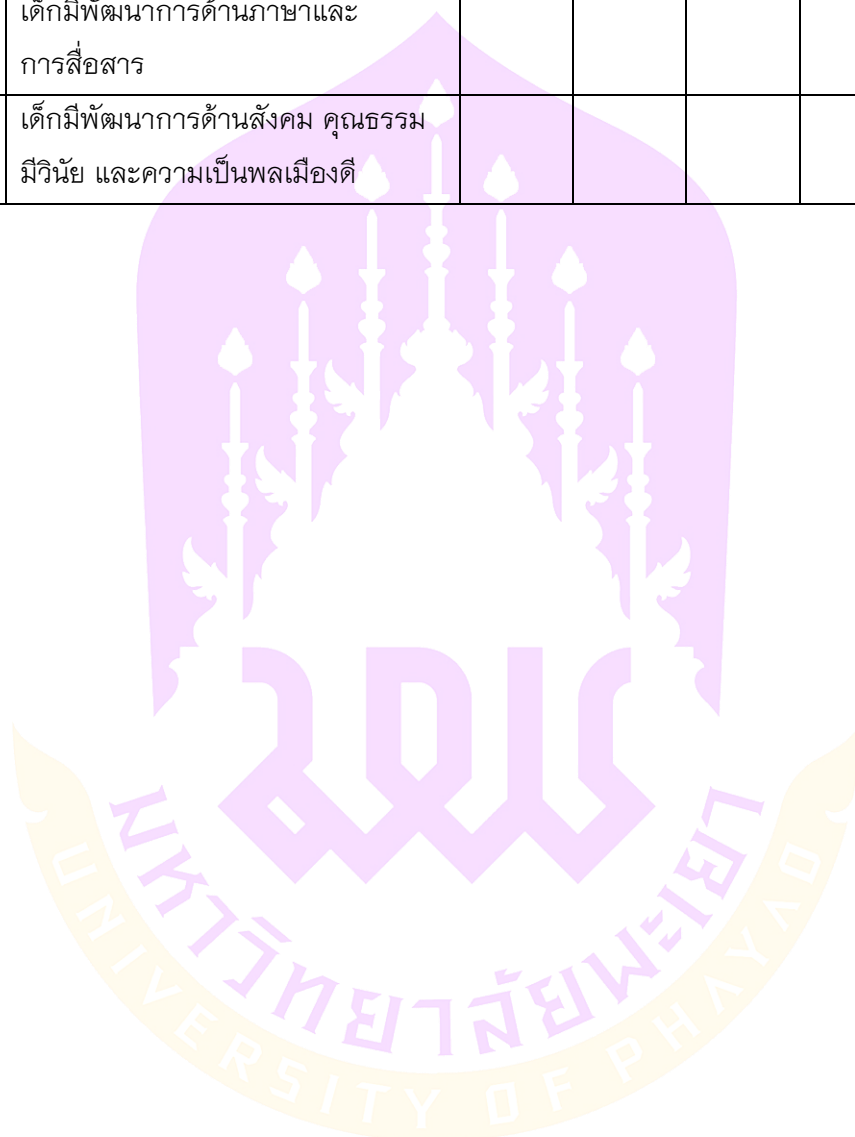
ข้อ	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	สภาพการดำเนินงาน/การปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
5	ครู/ผู้ดูแลเด็กเฝ้าระวังติดตามพัฒนาการเด็กรายบุคคลเป็นระยะ โดยมีการประเมินพัฒนาการครอบคลุมทุกด้าน มีการบันทึก รายงานผล ส่งต่อข้อมูลอย่างเป็นระบบ รวมทั้งสื่อสารขอความร่วมมือ และรายงานให้ผู้ปกครองทราบ เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กร่วมกัน ทั้งบ้านและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
มาตรฐานด้านที่ 2 ครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย						
6	ครู/ผู้ดูแลเด็กมีการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและดูแลสุขภาพโดยมีการควบคุมดูแลให้เด็กได้รับประทานอาหารที่ครบถ้วนในปริมาณที่เพียงพอ รวมทั้งส่งเสริมพฤติกรรมการกินของเด็กที่เหมาะสมเพื่อให้มีร่างกายที่แข็งแรง					
7	ครู/ผู้ดูแลเด็กมีการตรวจสุขภาพอนามัยของเด็กประจำวัน ความสะอาดของร่างกายฟันและช่องปากเพื่อตัดกรองโรคและการบาดเจ็บ					
8	ครู/ผู้ดูแลเด็กมีการเฝ้าระวังและติดตามการเจริญเติบโตของเด็กเป็นรายบุคคล มีการบันทึกผลภาวะโภชนาการอย่างต่อเนื่อง และปรับพฤติกรรมเด็กที่มีภาวะทุพโภชนาการ (อ้วน/ผอม/ต่ำ กว่าเกณฑ์)					

ข้อ	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	สภาพการดำเนินงาน/การปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
9	ครู/ผู้ดูแลเด็ก จัดให้มีการตรวจสุขภาพร่างกาย ฟันและช่องปาก สายตา หู ตามกำหนดของหน่วยงานในพื้นที่ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงพยาบาลประจำอำเภอ เป็นต้น					
10	ครู/ผู้ดูแลเด็ก มีการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ภาษาและการสื่อสาร โดยมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กได้คิดตั้งคำถามสืบเสาะหาความรู้ แก้ปัญหา จินตนาการ คิดสร้างสรรค์ รวมทั้งยอมรับความคิดและผลงานที่แตกต่างของเด็ก					
11	ครู/ผู้ดูแลเด็ก มีการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ทางภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างหลากหลาย ฟีกฟัง พูด ถาม ตอบ เล่าและสนทนาตามลำดับขั้นตอนพัฒนาการจัดกิจกรรมปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านมีทักษะการดูภาพฟังเรื่องราว พูดเล่า อ่าน วาด/เขียน เบื้องต้น ตามลำดับพัฒนาการ					
12	ครู/ผู้ดูแลเด็ก มีการจัดให้เด็กมีประสบการณ์เรียนรู้เกี่ยวกับตัวเด็ก บุคคล สิ่งต่าง ๆ สถานที่และธรรมชาติ รอบตัวด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ					
13	ครู/ผู้ดูแลเด็ก มีการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เบื้องต้นตามวัย โดยเด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัส และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง					

ข้อ	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	สภาพการดำเนินงาน/การปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
14	ครู/ผู้ดูแลเด็ก มีการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ-สังคม โดยมีการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม และความเป็นพลเมืองดีสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีและมั่นคงระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก					
15	ครู/ผู้ดูแลเด็ก มีการจัดกิจกรรมสร้างเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับเด็ก และการแก้ไขข้อขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์					
16	ครู/ผู้ดูแลเด็ก มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กมีความสุข แจ่มใส ร่าเริง ได้แสดงออกด้านอารมณ์ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง โดยผ่านการเคลื่อนไหวร่างกายศิลปะ ดนตรี ตามความสนใจและความถนัด					
17	ครู/ผู้ดูแลเด็ก มีการส่งเสริมเด็กในระยะเปลี่ยนผ่านให้ปรับตัวสู่การเชื่อมต่อในชั้นถัดไป โดยมีการจัดกิจกรรมกับผู้ปกครองให้เตรียมเด็กก่อนจากบ้านเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และจัดกิจกรรมช่วงปฐมนิเทศให้เด็กค่อยปรับตัวในบรรยากาศที่เป็นมิตร					
18	ครู/ผู้ดูแลเด็ก มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการปรับตัวก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น					

ข้อ	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	สภาพการดำเนินงาน/การปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
มาตรฐานด้านที่ 3 คุณภาพของเด็กปฐมวัย เด็กช่วงอายุ 2 ปี (อายุ 2 ปี-2 ปี 11 เดือน 29 วัน)						
1	เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัย โดยเด็กมีน้ำหนักตัวเหมาะสมกับวัยและสูงดีสมส่วน และมีบันทึกเป็นรายบุคคล					
2	เด็กมีพัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่ (Gross Motor)					
3	เด็กมีพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็ก และสติปัญญาสมวัย (Fine Motor Adaptive)					
4	เด็กมีพัฒนาการด้านการรับรู้และเข้าใจภาษา (Receptive Language)					
5	เด็กมีพัฒนาการการใช้ภาษาสมวัย (Expressive Language)					
6	เด็กมีพัฒนาการการช่วยเหลือตนเอง และการเข้าสังคม(Personal Social)					
7	เด็กมีพัฒนาการสมวัยโดยรวม 5 ด้าน					
มาตรฐานด้านที่ 3 คุณภาพของเด็กปฐมวัย เด็ก อายุ 3 ปี-อายุ 6 ปี (ก่อนเข้าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1)						
8	เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัยและมีสุขนิสัยที่เหมาะสม โดยเด็กมีน้ำหนักตัวเหมาะสมกับวัยและสูงดีสมส่วนซึ่งมีบันทึกเป็นรายบุคคล					
9	เด็กมีสุขนิสัยที่ดีในการดูแลสุขภาพตนเองตามวัย					
10	เด็กมีสุขภาพช่องปากดี ไม่มีฟันผุ					
11	เด็กมีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว					
12	เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ					
13	เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา เรียนรู้ และสร้างสรรค์					

ข้อ	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	สภาพการดำเนินงาน/การปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
มาตรฐานด้านที่ 3 คุณภาพของเด็กปฐมวัย เด็ก อายุ 3 ปี-อายุ 6 ปี (ก่อนเข้าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1)						
14	เด็กมีพัฒนาการด้านภาษาและการสื่อสาร					
15	เด็กมีพัฒนาการด้านสังคม คุณธรรม มีวินัย และความเป็นพลเมืองดี					

ภาคผนวก ค ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ตาราง 13 แสดงผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
มาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย						
1	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเป็นระบบ โดยมีแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ/แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา รวมทั้งมีการกำกับติดตามผลการดำเนินงานเป็นประจำ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารงานด้านการจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีหลักสูตรสถานศึกษาและนำไปใช้ในการเรียนการสอน/การจัดประสบการณ์/กิจกรรมต่าง ๆ ตลอดปีการศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบโดยมีการจัดเก็บบันทึกข้อมูลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นปัจจุบัน และครบถ้วนทั้งด้านข้อมูลทั่วไปของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ข้อมูลครูและข้อมูลนักเรียนในแต่ละปีการศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/กองการศึกษา มีการบริหารจัดการบุคลากร โดยบุคลากรทางการศึกษามีคุณวุฒิ/คุณสมบัติตรงตามหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/กองการศึกษา มีการจัดสรรบุคลากรทางการสอนให้มีจำนวนอัตราส่วนเหมาะสมพอเพียงกับจำนวนเด็กในแต่ละกลุ่มอายุ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อ	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
6	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ โดยมีแผนการจัดการด้านสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย และมีการกำกับติดตามผลการดำเนินงานเป็นประจำ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/กองการศึกษา มีการบริหารจัดการด้านอาคารสถานที่ ให้มีโครงสร้างตัวอาคารมั่นคง ตั้งอยู่ในบริเวณและสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดการดูแลความปลอดภัยของพื้นที่ภายในอาคารและภายนอกอาคาร	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
มาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย						
9	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/กองการศึกษา ดำเนินการจัดสรร ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องใช้ของเด็กให้มีความปลอดภัยเหมาะสมและพอเพียงกับการใช้งาน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรการป้องกันและซักซ้อมรับมืออุบัติเหตุ เหตุฉุกเฉิน สถานการณ์ภัยพิบัติต่าง ๆ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเดินทางอย่างปลอดภัย โดยมีแผนการดำเนินงานให้เกิดความปลอดภัย/กิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวข้องและมีการกำกับติดตามผลการดำเนินงานเป็นประจำ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อ	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
12	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดการส่งเสริมสุขภาพอนามัย โดยมีการบันทึกผล/เฝ้าระวังการเจริญเติบโตของเด็ก ดูแลการเจ็บป่วยเบื้องต้น ตลอดปีการศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
13	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการดำเนินการตรวจสุขอนามัยประจำวัน ตรวจสุขภาพประจำปี และป้องกันควบคุมโรคติดต่ออย่างเป็นระบบ	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
14	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่ใช้สอยเป็นสัดส่วนตามกิจวัตรประจำวันของเด็กที่เหมาะสมตามช่วงวัย และการใช้ประโยชน์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่/มุมประสบการณ์ และแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่เหมาะสมและเพียงพอกับจำนวนเด็ก	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
16	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีห้องน้ำ ห้องส้วม ที่แปร่งพื้น/ล้างมือเพียงพอ สะอาด ปลอดภัย และเหมาะสมกับการใช้งานของเด็ก	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
17	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการควบคุมดูแลความสะอาดของระบบสุขาภิบาลภายในสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
18	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอุปกรณ์ภาชนะและเครื่องใช้ส่วนตัวให้เพียงพอกับการใช้งานของเด็กทุกคน และดูแลความสะอาดและปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
19	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน โดยการสื่อสารเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างพ่อแม่/ผู้ปกครอง เกี่ยวกับตัวเด็กและการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กผ่านทางช่องทางต่าง ๆ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อ	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
มาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย						
20	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมที่พ่อแม่/ผู้ปกครอง/ครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วมอยู่เสมอทุกปีการศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
21	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการดำเนินการให้เป็นแหล่งเรียนรู้แก่ชุมชนในเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
22	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นตัวแทนจากทุกภาคส่วนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
มาตรฐานด้านที่ 2 ครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย						
1	ครู/ผู้ดูแลเด็กมีแผนจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2560 รวมทั้งมีการประเมินผลหรือปรับปรุงการจัดกิจกรรมให้ดียิ่งขึ้น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่/มุมประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นที่เหมาะสมอย่างหลากหลาย โดยมีพื้นที่ /มุมประสบการณ์การเรียนรู้อย่างน้อย 4 พื้นที่/มุม คือ มุมบล็อก มุมหนังสือ มุมบทบาทสมมติ มุมเกมการศึกษา ที่มีสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ที่หลากหลายและเพียงพอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านอย่างบูรณาการตามธรรมชาติของเด็กที่เรียนรู้ด้วยประสาทสัมผัส ลงมือทำ ปฏิสัมพันธ์ และการเล่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อ	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
4	ครู/ผู้ดูแลเด็กเลือกใช้สื่อ/อุปกรณ์ เทคโนโลยี เครื่องเล่นและจัดสภาพแวดล้อมภายใน-ภายนอก แหล่งเรียนรู้ ที่เพียงพอเหมาะสม ปลอดภัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5	ครู/ผู้ดูแลเด็กเฝ้าระวังติดตามพัฒนาการเด็ก รายบุคคลเป็นระยะ โดยมีการประเมินพัฒนาการ ครอบคลุมทุกด้าน มีการบันทึกรายงานผล ส่งต่อ ข้อมูลอย่างเป็นระบบ รวมทั้งสื่อสารขอความร่วมมือ และรายงานให้ผู้ปกครองทราบ เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กร่วมกันทั้งบ้านและ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
มาตรฐานด้านที่ 2 ครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย						
6	ครู/ผู้ดูแลเด็กมีการส่งเสริมพัฒนาการด้าน ร่างกายและดูแลสุขภาพโดยมีการควบคุมดูแลให้ เด็กได้รับประทานอาหารที่ครบถ้วนในปริมาณที่ เพียงพอ รวมทั้งส่งเสริมพฤติกรรมมารีนาของ เด็กที่เหมาะสมเพื่อให้มีร่างกายที่แข็งแรง	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
7	ครู/ผู้ดูแลเด็กมีการตรวจสุขภาพอนามัยของเด็ก ประจำวัน ความสะอาดของร่างกายฟันและช่อง ปากเพื่อคัดกรองโรคและการบาดเจ็บ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8	ครู/ผู้ดูแลเด็กมีการเฝ้าระวังและติดตามการ เจริญเติบโตของเด็กเป็นรายบุคคล มีการบันทึก ผลภาวะโภชนาการอย่างต่อเนื่อง และปรับ พฤติกรรมเด็กที่มีภาวะทุพโภชนาการ (อ้วน/ผอม/ ต่ำ กว่าเกณฑ์)	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อ	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
9	ครู/ผู้ดูแลเด็ก จัดให้มีการตรวจสุขภาพร่างกาย ฟันและช่องปาก สายตา หู ตามกำหนดของหน่วยงานในพื้นที่ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงพยาบาลประจำอำเภอ เป็นต้น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10	ครู/ผู้ดูแลเด็ก มีการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ภาษาและการสื่อสาร โดยมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กได้คิดตั้งคำถามสืบเสาะหาความรู้ แก้ปัญหา จินตนาการ คิดสร้างสรรค์ รวมทั้งยอมรับความคิดและผลงานที่แตกต่างของเด็ก	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11	ครู/ผู้ดูแลเด็ก มีการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ทางภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างหลากหลาย ฟัง พูด ถาม ตอบ เล่าและสนทนาตามลำดับขั้นตอน พัฒนาการจัดกิจกรรมปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านมีทักษะการดูภาพฟังเรื่องราว พูดเล่า อ่าน วาด/เขียน เบื้องต้น ตามลำดับพัฒนาการ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12	ครู/ผู้ดูแลเด็ก มีการจัดให้เด็กมีประสบการณ์เรียนรู้เกี่ยวกับตัวเด็ก บุคคล สิ่งต่าง ๆ สถานที่ และธรรมชาติรอบตัวด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
13	ครู/ผู้ดูแลเด็ก มีการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เบื้องต้นตามวัย โดยเด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัส และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อ	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
มาตรฐานด้านที่ 2 ครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย						
14	ครู/ผู้ดูแลเด็ก มีการส่งเสริมพัฒนาการด้าน อารมณ์ จิตใจ-สังคม โดยมีการจัดกิจกรรม ปลุกฝังคุณธรรมและความเป็นพลเมืองดีสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีและมั่นคงระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15	ครู/ผู้ดูแลเด็ก มีการจัดกิจกรรมสร้างเสริม ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับเด็ก และการแก้ไขข้อขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
16	ครู/ผู้ดูแลเด็ก มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กมี ความสุข แจ่มใส ร่าเริง ได้แสดงออกด้านอารมณ์ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง โดยผ่านการเคลื่อนไหว ร่างกายศิลปะ ดนตรี ตามความสนใจและ ความถนัด	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
17	ครู/ผู้ดูแลเด็ก มีการส่งเสริมเด็กในระยะเปลี่ยน ผ่านให้ปรับตัวสู่การเชื่อมต่อในชั้นถัดไป โดยมีการจัดกิจกรรมกับผู้ปกครองให้เตรียมเด็กก่อน จากบ้านเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และจัดกิจกรรม ช่วงปฐมนิเทศให้เด็กค่อยปรับตัวในบรรยากาศที่เป็นมิตร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
18	ครู/ผู้ดูแลเด็ก มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการ ปรับตัวก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อ	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
มาตรฐานด้านที่ 3 คุณภาพของเด็กปฐมวัย เด็กช่วงอายุ 2 ปี (อายุ 2 ปี-2 ปี 11 เดือน 29 วัน)						
1	เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัย โดยเด็กมีน้ำหนักตัวเหมาะสมกับวัยและสูงดีสมส่วน และมีบันทึกเป็นรายบุคคล	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2	เด็กมีพัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่ (Gross Motor)	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3	เด็กมีพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กและสติปัญญาสมวัย (Fine Motor Adaptive)	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4	เด็กมีพัฒนาการด้านการรับรู้และเข้าใจภาษา (Receptive Language)	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5	เด็กมีพัฒนาการการใช้ภาษาสมวัย (Expressive Language)	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6	เด็กมีพัฒนาการการช่วยเหลือตนเองและการเข้าสังคม(Personal Social)	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7	เด็กมีพัฒนาการสมวัยโดยรวม 5 ด้าน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
มาตรฐานด้านที่ 3 คุณภาพของเด็กปฐมวัย เด็ก อายุ 3 ปี-อายุ 6 ปี (ก่อนเข้าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1)						
8	เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัยและมีสุขนิสัยที่เหมาะสม โดยเด็กมีน้ำหนักตัวเหมาะสมกับวัยและสูงดีสมส่วนซึ่งมีบันทึกเป็นรายบุคคล	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9	เด็กมีสุขนิสัยที่ดีในการดูแลสุขภาพตนเองตามวัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อ	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3		
มาตรฐานด้านที่ 3 คุณภาพของเด็กปฐมวัย เด็ก อายุ 3 ปี-อายุ 6 ปี (ก่อนเข้าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1)						
10	เด็กมีสุขภาพช่องปากดี ไม่มีฟันผุ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11	เด็กมีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12	เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
13	เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา เรียนรู้และสร้างสรรค์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
14	เด็กมีพัฒนาการด้านภาษาและการ สื่อสาร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15	เด็กมีพัฒนาการด้านสังคม คุณธรรม มีวินัย และความเป็นพลเมืองดี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	กชกร แสนทาใจ
วัน เดือน ปี เกิด	30 กันยายน 2534
สถานที่เกิด	จังหวัดเชียงใหม่
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2557 ศศ.บ. (ประวัติศาสตร์), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, จังหวัดเชียงใหม่
ที่อยู่ปัจจุบัน	174 หมู่ 17 ตำบลแม่สุน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่
ผลงานตีพิมพ์	กชกร แสนทาใจ. (ผู้บรรยาย). (17-23 เมษายน 2565). การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ในการประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 8 (หน้า 739-752). พะเยา: กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยพะเยา.

